

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Jag räknar högt..., men vi måste vara i takt med musiken”

En studie om Skolverkets stödmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa

Ida Hultgren och Sofia Palm

Inriktning LAU395

Handledare: Claes Annerstedt

Examinator: Peter Korp

Rapportnummer: HT12- 2940-02

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: ”Jag räknar högt... , men vi måste vara i takt med musiken”
En studie om Skolverkets stödmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa

Författare: Ida Hultgren och Sofia Palm

Termin och år: HT 2012

Kursansvarig institution: LAU395: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Claes Annerstedt

Examinator: Peter Korp

Rapportnummer: HT12- 2940-02

Nyckelord: Idrott och hälsa, grundskola, Lgr11, Skolverket, stödmaterial, bedömning, film.

Syfte: Syftet med studien är att analysera de filmer som Skolverket har tagit fram som stöd till kursplanen i Idrott och hälsa på grundskolan. Våra problemställningar är: Vad belyser filmerna? Hur framställs ämnet Idrott och hälsa och hur sägs ämnet kunna bedömas? Varför har Skolverket valt just detta innehåll för filmerna? Vilken bild av kroppen förmedlas i filmerna?

Metod: Vi har valt diskursanalys som metod samt kvantitativ innehållsanalys.

Material: I studien har vi använt oss av två filmer som Skolverket har tagit fram, *den nya kursplanen i Idrott och hälsa i grundskolan* och *bedömningsstöd i Idrott och hälsa* samt stödmaterialen; *komentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa* och *bedömningsstöd till Idrott och hälsa för årskurs 7-9*.

Resultat: I studien kom vi fram till att filmerna som Skolverket tagit fram skildrar olika maktpositioner i samhället. Skolverket speglar till viss del en realistisk syn på skolämnet Idrott och hälsa. Filmerna bygger på dialog, men det som förmedlas är två regiserade filmer med manus. Språket känns inte som de medverkandes, vilket leder till att filmerna inte känns trovärdiga och vi som tittare tappar intresset.

Betydelse för läraryrket: Vi valde att analysera de filmer som Skolverket har tagit fram och som har betydelse för läraryrket. Det är vårt yrkesuppdrag att använda oss av de kursplaner som Skolverket tagit fram. För att öka vår förståelse kring ämnet vill Skolverket förtydliga innehållet via dessa stödmaterial. Således har detta material stor inverkan på läraryrket.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och problemställningar	2
Teoretisk anknytning.....	2
Litteraturgenomgång	4
Historisk syn på utveckling av idrott i Sverige	4
Jämförelser mellan läroplaner, Lgr 62 till Lpo 94 i Idrott och hälsa.....	5
Historisk syn på betyg och bedömning	7
Läroplanernas syn på betyg och bedömning	8
Lgr 62	8
Lgr 69	8
Lgr 80	9
Lpo 94.....	9
Summering av kunskapssyn och betygsskala.....	9
Dagens syn på kunskap	10
Syn på kropp i ett historiskt perspektiv	10
Kursplanernas syn på kropp	11
Lgr 62	11
Lgr 69	12
Lgr 80	12
Lpo 94.....	13
Metod	13
Diskursanalys som metod.....	13
Val av diskursanalys.....	14
Semiotisk bildanalys.....	15
Kvantitativ innehållsanalys	16
Tillvägagångssätt.....	16
Tillförlitlighet	16
Resultat.....	17
Filmbeskrivning.....	17
Generella synpunkter på filmerna	18
Vad belyser filmerna?	19
Hur ämnet Idrott och hälsa framställs och hur ämnet sägs kunna bedömas.....	21
Varför har Skolverket valt just detta innehåll för filmerna?.....	25
Vilken bild av kroppen förmedlas i filmerna?.....	27
Kvantitativ innehållsanalys	27
Diskussion	28
Metoddiskussion.....	28

Resultatdiskussion.....	29
Bilden av bedömning.....	30
Synen på kropp.....	32
Makt	33
Slutord	33
Referenser.....	35

Tabellförteckning

Tabell 1: Ordräkning i berörda material.....	28
--	----

Inledning

Kent Andersson, en lärare på en av Sveriges 4 616 grundskolor (Skolverket, 2012-12-07) och även medverkande på Skolverkets kompletterande ämnesfilm till kursplanen i Idrott och hälsa, menar att det är viktigt med en likvärdig bedömning i ämnet och att det förs diskussioner ute på skolorna mellan lärare och elever. Han talar om förståelsen av ämnet och hur det ska bedömas:

Vi måste som skrå och som grupp nu verkligen ställa krav på att vi får möjligheter att på olika sätt och i olika forum diskutera med varandra så att vi får en gemensam förståelse för vad det är, vad står kunskapskraven för. Vi måste ha sådana diskussioner och de diskussionerna, har vi inte haft dem förut så måste vi ha dem fortlöpande. Därför jag tror inte bara att vi får en mer schysst, likvärdig bedömning utav eleverna där ett A står för ett A över hela vårt land, eller ett C är samma i Malmö som i Kiruna. Jag tror dessutom att det kommer utveckla vår undervisning väldigt mycket. (Kent Andersson, 16 minuter in i filmen, ämnesfilm i Idrott och hälsa)

I Sverige gick den 15 oktober 2011, 888 658 elever i grundskolan (Skolverket, 2012-12-07), samtliga med rätt till en likvärdig undervisning och bedömning. Under året har Skolverket lagt upp en rad stödmaterial på sin hemsida för att underlätta förståelsen kring den nya läroplanen och dess innehåll. Men vad förmedlar dessa material egentligen och hur skildras den "svenska" skolan i materialen? Vad bedöms som viktigt och varför?

Det råder inga tvivel om att det som försiggår i skolan berör stora delar av den svenska befolkningen, oavsett socialt- kulturellt- eller ekonomiskt kapital och bakgrund. Under "skolans tak" inryms alla och elever ska bedömas utifrån samma kunskapskrav oavsett var någonstans man bor och har sin tillhörighet. Skolan ska bedriva en likvärdig utbildning som svarar mot den nya läroplanen.

Vår erfarenhet är att ämnet Idrott och hälsa bedrivs på skilda sätt ute i skolorna. När eleverna ska påbörja gymnasiet leder detta till stor kunskapsspridning och i värsta fall tvingas gymnasielärarna repetera de moment som eleverna redan skulle genomfört under grundskolan. Vad som bedöms skiftar också ute i skolorna och vår erfarenhet är att det fortfarande kan vara kvantitet och inte kvalitet som mäts. Det är lättare att mäta hur långt man hoppar, än vilken kvalitet hoppet har. Så vad är viktigt i ämnet Idrott och hälsa och vad ska eleverna få med sig när de slutar nionde klass? Går det utifrån dessa material att undersöka vilka moment som är viktiga och hur dessa kan bedömas? Hur har det tidigare sett ut i skolan och Sverige i stort, tenderar något återkomma eller ska allt ses som nytt?

Lgr 11 är fortfarande ett relativt nytt inslag i skolan. Mycket av det material som ligger som stöd på Skolverkets hemsida har ännu inte lagts under luppen, varken av lärare eller de som vill granska materialen närmare. Att använda sig av filmer är ett helt nytt drag från Skolverkets sida och det är första gången detta media används för att komplettera kursplaner i läroplanen. Tidigare har endast material i form av text används, inrymmande vissa bilder, men inte filmsekvenser. Att använda sig av film innebär att man kan belysa, via exempel, vad som är viktigt och hur olika moment kan bedömas, men det kan också skildra hur en skolklass ser ut, vilka som jobbar i skolan, vad undervisningen innehåller, samt andra aspekter på den svenska skolan. Då vi nu väljer att granska ett nytt material är vår förhoppning att denna studie behandlar utforskad mark och på så sätt kan tillföra något nytt.

Uppsatsens disposition är först och främst upplagd med syfte och redovisning av studiens problemställningar. Därefter kommer teoretisk anknytning och litteraturgenomgång. Sedan följer ett avsnitt om metod, samt studiens tillvägagångssätt och tillförlitlighet. Resultatet redovisas därefter och slutligen kommer en metoddiskussion och en resultatdiskussion. Avslutningsvis skrivs ett slutord.

Syfte och problemställningar

Det övergripande syftet med föreliggande studie är att analysera hur ämnet Idrott och hälsa framställs i de filmer som Skolverket har tagit fram som stöd för kursplanen i Idrott och hälsa och att genomföra en diskursanalys av detta samlade material. Våra preciserade problemställningar är:

- Vad belyser filmerna?
- Hur framställs ämnet Idrott och hälsa och hur sägs ämnet kunna bedömas?
- Varför har Skolverket valt just detta innehåll för filmerna?
- Vilken bild av kroppen förmedlas i filmerna?

Teoretisk anknytning

Vår utgångspunkt i studien bygger på en konstruktionistisk grundsyn. Närmare bestämt innebär detta att verkligheten aldrig kan anses vara neutral eller oberoende. "All kunskap är socialt konstruerad och kan därför aldrig avspegla en entydlig verklighet där ute" (Börjesson & Palmblad, 2007, s.9). Vidare menar Börjesson och Palmblad (2007) att alla ser på verkligheten genom "diskursiva raster" (s.9). Genom språket skapas verkligheten, samtidigt som verkligheten också hjälper till att forma språket. Faktorer som kultur, tidsepok och samhälle inverkar och påverkar också verkligheten. Beroende av dessa faktorer uppfattas och förklaras omvärlden på ett visst sätt. Innebörden blir att allt som vi uppfattar tolkas utifrån de erfarenheter eller "raster" vi tidigare införskaffat (Ahrne & Svensson, 2011; Bergström & Boreus, 2000). Hansson, Karlsson och Nordström (2006) menar att en diskurs belyser världen ur en viss synvinkel, genom tolkningar och värderingar. Börjesson (2003) menar att. "Diskurser representerar eller föreställer verklighet - samtidigt som diskurser skapar världen genom läggande av tyngdpunkter och givande och av selektiva skildringar" (s.19). Gemensamt för diskurser är att de är avgränsade och att de befinner sig i ett visst sammanhang. Genom att använda sig av samma ramverk och regler skapas en diskurs, inom diskursen anses det givna beteendet som normalt (Ahrne & Svensson, 2011; Paecher, 1998). Vår intention är att använda oss av diskurs som teoretisk anknytning i studien. Skolverket har en ledande roll i den utbildningsdiskurs som råder i det svenska samhället. En del av diskursbegreppet handlar om makt och vi har valt att utgå från Foucaults syn på makt och hur den påverkar diskurser. Larsson och Fagrell (2010) menar att makt är ett svårt begrepp. Ur ett vardagligt perspektiv på makt, kan makt ses som något som kan utövas på någon annan. De som bestämmer kan vara chefer, läkare och lärare och så vidare. Larsson och Fagrell (ibid.) menar att lärare har makt i och med att Sverige har skolplikt och att det är lärarna som sätter betyg på eleverna i skolan. Foucault kallar denna makt för suveränitetsmakt, innebörden av denna makt är att den utgörs av lagar, regler och bestämda maktpositioner i ett samhälle (Nilsson, 2008). Foucault menar att maktbegreppet är mer mångfasetterat än så och han

arbetade med tre faser; makt, kunskap och subjektivitet och även på vilket sätt kroppen är knuten till dessa faser. Foucault anser att makt inte är något som människan har som en ägodel, utan att det är en handling som utförs och i denna handling ligger makten. Foucault menar att makten hela tiden måste göra sig bemärkt för att maktutövningen skall fungera. När han undersöker hur makten har sett ut genom historien, ser han att maktutövning går hand i hand med en typ av vetande. ”Viljan till makt kompletteras således av en tillhörande *vilja att veta*. Foucault kallar denna koppling mellan maktutövning och vetande för *makt- och kunskapsrelationer*” (Larsson & Fagrell, 2010). Enligt Nilsson (2008) menar Foucault att subjektet skapas och påverkas av de maktrelationer som påverkar den. På så vis kan en individ inte anses vara fri, utan underordnad de diskurser som den befinner sig i. Vidare menar Nilsson (ibid.) att det länge har funnits en tro på vetenskap som sanningsbärare och att det därför främst har varit dessa diskurser som ansetts påverka individen. På senare tid har också media fått en större roll i samhället och på så vis har media också fått en tydligare påverkan på individen. Medias påverkan blir i många fall ännu tydligare då vi talar om synen på kropp och enligt Foucault är kroppen en del av subjektiviteten och synen på densamma. Nilsson (2008) skriver:

Foucault framhöll också den betydelse som kroppen i dess mest konkreta form hade i subjektiveringsprocessen; dess fysiska form och status, begär och erfarenheter. Alla kommer vi under vårt liv att inta en rad olika subjektpositioner där vår kroppsliga status – eller snarare den status som kroppen diskursivt tillskrivs – spelar en av de konstituerande rollerna. (s.180)

Att Foucault använder sig av begreppet diskurs för att beskriva maktförhållanden, har vi redan tagit upp. Men vad innebär begreppet diskurs? Foucault förklarar diskurs genom: ”Som praktiska handlingar som systematiskt formar det objekt de talar” (Foucault i Watt Boolsen, 2007). I Thurén (2007) förklaras diskurs som något som sammansvetsar en grupp genom språket och hur språket och verkligheten präglar varandra. En diskurs blir på så sätt främst språklig, men det är via språket som vi främst förmedlar oss och på så sätt blir diskursen en del av den verklighet vi upplever (Watt Boolsen, 2007).

Hermann (2004) menar att det är främst via uppfostran, utbildning och undervisning som makt speglas och enligt Foucault vinnas makt genom kunskap. Detta kan appliceras på lärarens roll gentemot eleven och via kunskap befäster läraren sin maktposition. Foucault beskriver även hemmet, familjen och skolan som traditionella pedagogiska rum där makt utspelas. Vidare menar han att makt inte behöver befinna sig på synliga arenor, makt kan även utövas och påverka i det dolda. Det är inte endast den makt som vi uppfattar som makt som påverkar oss, utan en rad olika faktorer finns som vi förhåller oss till, både medvetet och omedvetet. På så sätt kan inte makt ses som något linjärt, utan snarare som en sammansatt väv som flätas in i varandra. Det intressanta blir då att försöka synliggöra den osynliga makten.

Makten förvärvas, erövrar eller fördelas inte och har inte en enskild arena som spelplan, utan utövas i relation till otaliga utgångspunkter. Makt är inte något som utövas uppifrån och ned. (Gytz Olesen & Möller Pedersen, 2004, s.88)

Enligt Foucault är makt alltid riktad mot någonting. Det är inte gruppen eller individen som sitter på den, utan makten finns i de normer som påverkar gruppen eller individen (Gytz

Olesen & Möller Pedersen, 2004).

Enligt Thurén (2007) menar Foucault att ett samhälle måste bestå av avvikande individer. Detta eftersom majoriteten behöver ha någon att jämföra sig med, vilket bidrar till sammanhållning i samhället. Majoriteten stöter ut avvikande beteende och stärker sig själva genom att på så sätt känna sig överlägsna. Hermann (2004) menar att genom det Foucault beskriver som självet, reglerar vi oss för att passa in i den diskurs som vi befinner oss i. Självregleringen görs för att passa in och för att vi inte ska stå utanför diskursen, att avvika. Hermann (ibid.) kopplar detta beteende till dagens hälsoperspektiv genom att:

Nya initiativ för att främja hälsan kan absolut inte tvinga oss att välja rätt, utan gör snarare det sunda livet till en attraktiv etisk kategori som underbyggs i vetenskapliga undersökningar och resultat, och som endast oansvariga individer avstår från att göra till en del av sin personliga livsstil. (Hermann, 2004, s.98)

Här i finns en möjlighet att själv påverka det val vi gör. Dock innebär detta val antingen att vi anpassar oss till de regler och normer som finns i diskursen, eller så ses vi som avvikande.

Litteraturgenomgång

Vi har inte funnit tidigare forskningsmaterial då vi sökt på ”filmer till Lgr 11 i Idrott och hälsa” och ”stödmaterial till Lgr 11 i Idrott och hälsa”. Oss veterligen har det inte gjorts några studier som analyserar filmerna. En trolig orsak till detta är att filmerna nyligen lagts upp på Skolverkets hemsida och att det därför är först nu som detta blivit möjligt. Det närmaste vi kan komma är studier vi funnit som handlar om hur hälsobegreppet har växt fram som ett relevant innehåll i kursplanerna genom åren. Inom bedömning och betyg har det också utförts en rad uppsatser som på olika sätt handlar om bedömning, men vi har inte funnit någon studie som har direkt relevans för vår egen undersökning. När vi söker på tidigare forskning gällande diskursanalys har det gjorts på Lgr 11, bland annat Gabrielsson (2012), men inga som är direkt relevanta till vår studie. Vi finner också diskursanalyser som gjorts på läromedel men dessa kopplas inte till ämnet Idrott och hälsa.

Tolvhed (2008) har använt sig av samma metodval i sin avhandling som vi, semiotisk bildanalys. Detta har även Jonsson och Serholt (2012) gjort i sitt examensarbete. Däremot är inte deras ämnesval liknande vår studie. Sammanfattningsvis kan vi säga att flera forskare och studenter använder sig utav samma metodval som vi, men då filmerna är nya finns ingen tidigare forskning vilket gör vår studie unik.

Historisk syn på utveckling av idrott i Sverige

Blom och Lindroth (2002), Riksidrottsförbundet och Annerstedt (1989) redogör för Sveriges idrottshistoria. Enligt dem var linggymnastiken stor från 1800-talets början till 1900-talets mitt. Grundaren av linggymnastiken var Per Henrik Ling och efterträdaren var hans son Hjalmar Ling. Linggymnastikens syfte var att gymnastikrörelserna skulle utföras efter kroppens anatomi och fysiologiska principer. Det var också viktigt för kropp och själ att rörelserna skulle förebygga kroppsliga brister. Utförandet skedde under strikta förhållanden med tydliga regler om hur dessa skulle efterföljas. Linggymnastikens form spreds både till skolgymnastiken och till militär utbildning. Per Henrik Ling startade Gymnastiska Centralinstitutet (GCI), nuvarande Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH), i Stockholm i början av 1800-talet. I slutet av 1800-talet skedde en förändring inom idrotten. Viktor Balck,

den moderna tävlingsidrottens fader, såg till att allmän idrott (friidrott) och gymnastik fick fler utövare. Det var även andra idrotter som började bilda föreningar och tävlingsidrotten blev en folkrörelse.

Grahn (2008) menar att under efterkrigstiden lades allt mer fokus på den hälsofrämjande aspekten på idrott. Folkhemmen skulle aktiveras och nu inkluderades i allt större utsträckning även ungdomar och kvinnor. Det ansågs allt viktigare att ungdomar även på sin fritid ägnade sig åt idrott, bland annat eftersom samhället ville skydda dem från att hamna i missbruk.

I och med beskedet som kom 1969 ”Idrott åt alla” (SOU 1969:29) blev handikappidrotten godkänd som en del av idrottsrörelsen. Detta blev ett lyft för handikappidrotten, numera var det inte bara en fritidsaktivitet, utan också social träning och rehabilitering. Särskilt viktigt blev det för handikappade att idrotta eftersom de inte hade lika stora möjligheter till andra aktiviteter på fritiden. I slutet på 1900-talet bildades en dopingkommission och för första gången infördes bestraffning inom idrotten (Dopingjouren, 2012-11-20). Ungefär samtidigt bildades SISU (Svenska Idrottsrörelsens Studieförbund). Idag anordnar de till exempel kurser för att på bästa sätt kunna stötta såväl utövare som ledare. De idrotter som är medlemmar i Riksidrottsförbundet (2010-11-20), har skapat gemensamma riktlinjer för idrottens utformning i förbund och föreningar. I slutet av 1900-talet presenterade Riksidrottsförbundet ”Idrotten vill”. Denna kan tolkas som Riksidrottsförbundets egna ”läroplan”. I praktiken innebar införandet av ”Idrotten vill” att Riksidrottsförbundet närmade sig skolans syn på Idrott och hälsa. Syftet var att skapa gemensamma målsättningar för alla medlemmar för idrottens utformning i föreningar och förbund. Idrottsrörelsen satte upp fyra punkter som extra viktiga i verksamheten:

- Allas rätt att vara med
- Demokrati och delaktighet
- Rent spel
- Glädje och gemenskap

Det har genom åren diskuterats hur kopplingar mellan skolan och idrottsrörelsen ser ut och i vilken utsträckning idrottsrörelsen påverkat skolämnet Idrott och hälsa, likaledes hur ämnet påverkat idrottsrörelsen. Genom ”Idrotten vill” ser vi en tydligare koppling mellan skolan och idrottsrörelsen.

Jämförelser mellan läroplaner, Lgr 62 till Lpo 94 i Idrott och hälsa

Innan grundskolans införande 1962 fanns två olika skolformer: folkskolan och realskolan. Folkskolan var folkets skola och de flesta elever återfanns här. I realskolan gick de elever med ursprung främst i medel- och överklass. Skolorna hade två olika läroplaner, men i och med införandet av en grundskola för alla infördes också en gemensam läroplan: Lgr 62 (Sandahl, 2005). Länge hade fysisk aktivitet förknippats med linggymnastiken, men i början av 1900-talet startades skolidrottsförbundet, först i blygsam skala, men denna verksamhet kom att växa relativt snabbt. Det definitiva slutet på linggymnastiken och dess era kom i samband med införandet av Lgr 62. I och med detta blev skolans idrottsundervisning nu bredare och mera idrottslikt. Det gick från att tidigare näst intill uteslutande ha innehållit gymnastiska kroppsövningar, till att gymnastiken nu endast var en del av de fysiska övningar som undervisades i och idrottsrörelsen tog plats i skolans fysiska fostran (Sandahl, 2005). Både Sandahl (2005) och Annerstedt, Peitersen och Rönholt (2001) menar att fysisk aktivitet varit en del av undervisningen i skolan redan innan Lgr 62:s införande, men att det tidigare endast

varit rekommendationer. I och med att ämnet nu schemalades så ställdes också krav på skolorna om genomförande. Enligt Annerstedt med flera (2001) innebar införandet av Lgr 62 dock att de faktiska gymnastiktillfällena blev färre. Från att ha varit tre timmar i veckan för alla till att nu endast vara två timmar i veckan för de elever som gick i årskurs nio. Sandahl (2005) skriver att utöver dessa gymnastiktillfällen tillskrevs också 10-12 friluftsdagar per läsår. Vidare hävdar Annerstedt med flera (2001) att ämnet fick en bredare inriktning i och med införandet av Lgr 62. Syftet var främst att väcka elevers intresse för fysisk aktivitet, ett intresse som de sedan skulle ha nytta av under hela livet. Undervisningen grundades i en allsidighet, med fokus på social fostran, med mål att klara av det kommande arbetslivet. Det framstod också som viktigt att eleverna skulle få utlopp för sitt uppdämda rörelsebehov, vilket i sin tur underförstått skulle leda till en lugnare tillvaro i skolan som helhet (Sandahl, 2005). För lärarna innebar införandet av Lgr 62 en tydlig styrning av både innehåll och utförande i ämnet (Annerstedt m. fl., 2001; Sandahl, 2005).

Då Lgr 69 togs i bruk fick årskurs nio återigen tre timmar gymnastik i veckan och antalet friluftsdagar skulle vara 6-12 per läsår. Införandet av Lgr 69 innebar också att synen på elevers delaktighet blev tydligare och detta var något skolorna skulle eftersträva. Även i denna kursplan framhölls innehållsliga moment och hur dessa skulle utföras (Annerstedt m. fl., 2001). Både Annerstedt med flera (2001) och Sandahl (2005) menar att Lgr 62 och Lgr 69 fortfarande gjorde skillnad på kön. Pojkars idrottande fokuserade fortfarande på styrka och uthållighet, medan flickors idrottande skulle leda till rytmiska färdigheter och smidighet. I Lgr 62 rekommenderades att flickor och pojkar inte borde ha gemensam idrott då puberteten inföll. Undantag från detta var enstaka tillfällen under året då eleverna tränade dans, men i övrigt ansågs det opassande med samgymnastik. Även i Lgr 69 ansågs det opassande med gemensam gymnastik, dock drogs denna gräns vid högstadiet. Synen på gemensam gymnastik hade luckrats upp något, då det också ansågs tillåtet att utöver dans bedriva samundervisning i friluftsvksamhet (Sandahl, 2005). Då Lgr 80 togs i bruk skedde markanta förändringar i synen på kön. I denna läroplan lades stor vikt vid att skapa en jämställd skolgång för flickor och pojkar. Specifikt för ämnet idrott, som det nu bytt namn till, var att samundervisning skulle vara normen och att flickor och pojkar skulle var delaktiga på lika villkor (Sandahl, 2005; Annerstedt m. fl., 2001). Namnbytet från gymnastik till idrott återspeglades i undervisningen och Sandahl (2005) menar att idrottsrörelsen fick större plats i undervisningen. Själva ordet idrott förde tankarna till idrottsrörelsen, något som ordet gymnastik inte lika tydligt gjort. För undervisningen ledde detta till ett större fokus på bollsporter. Utöver kopplingen via namnbytet bidrog även idrottsrörelsen med material och fortbildning till lärarna.

Under 60- och 70-talet rådde en centralstyrning av skolan, men trenderna gick nu mot en mer decentraliserad syn på skolsystemet. För lärarna innebar detta en större frihet i planering och upplägg av undervisning. Antalet timmar för ämnet ändrades inte, men en tydlig skillnad märktes då antalet friluftsdagar reducerades till 4-8 per läsår (Sandahl, 2005). Målen för ämnet var att eleverna skulle utveckla sin fysiska, psykiska och sociala förmåga (Annerstedt, 2001).

Ämnet bytte återigen namn då Lpo 94 infördes, nu till Idrott och hälsa. Namnbytet förde fokus bort från idrottsrörelsen och mot ett ämnesinnehåll med livstil, hälsa och livskvalitet i fokus. Individens blev en viktig utgångspunkt för lärarna då de utformade undervisningen och det blev än mer viktigt att utgå från varje enskild elev. Skolsystemets decentralisering var nu ett faktum, riksdagen hade tagit beslut om att skolan den förste januari 1991 skulle övergå till att bli kommunalt styrd (Fejan Ljunghill, 1995). Även kursplanen ändrades och gick från

detaljstyrning till målstyrning. Målen delades upp i mål att sträva mot och mål att uppnå. Ingen innehållslig detaljstyrning fanns att tillgå och hur undervisningen skulle planeras och bedrivas var upp till de lokala beslutsfattarna. I praktiken kunde detta leda till stora innehållsliga skillnader mellan olika skolor (Annerstedt, m. fl., 2001; Sandahl 2005). Huruvida antalet timmar för undervisning i ämnet Idrott och hälsa minskade eller ej då Lpo 94 togs i bruk är svårt att generellt svara på. Eftersom ämnet tilldelats antal timmar per läsår och inte per vecka, samt att skolorna hade valmöjlighet att flytta viss tid från ett ämne till ett annat, kunde ämnet Idrott och hälsa nu se olika ut beroende på vilken skola eleven gick på. Eleven hade nu också möjlighet till eget val vissa timmar i veckan, vilket skulle kunna påverka antal undervisningstimmar i ämnet Idrott och hälsa. I Lpo 94 togs de avsatta dagarna bort för friluftsliv (Sandahl, 2005).

Historisk syn på betyg och bedömning

Lundahl (2011) menar att synen på bedömning har förändrats i Sverige. Från att bedömning betraktas som ett medel för att ge elever guidning till rätt utbildning eller arbete, till att allt mer se bedömning och betygsättning som en del av individens hela liv genom skola, arbete och fritid, det vill säga som något ständigt närvarande. Bedömning har blivit en del av livet och dess vardag. Synen på bedömning som ständigt närvarande har också påverkat synen på kunskap och idag är kunskapsutvecklingen och processen i sig det väsentliga. Dagens samhälle kräver medborgare som är utbildade i högre utsträckning än tidigare. Samhället har utvecklats till att ställa större krav på utbildning än tidigare och kräver därför i högre grad kunniga medborgare i detta avseende. Stor vikt läggs idag vid det livslånga lärandet. Bedömningens huvudfunktion är inte längre att sortera ut yrke och utbildning för eleven utan snarare att lära eleven att värdera sina egna kunskaper. "Utgallringen" som betyget tidigare stått för åligger idag den enskilde individen att klara. Vidare menar Lundahl (2011) att då lärande ses som en livslång process är det viktigt att kunna reflektera och känna lust för sitt lärande. Lundahl (2011) menar vidare att även om svenska skolan följer de influenser som finns i övriga västvärlden vad gäller bedömning, kan egna nordiska influenser urskiljas. Dessa influenser har de senaste decennierna inneburit att kraven på att synliggöra bedömning har blivit starkare, vilket öppnat upp för konkurrens och jämförelse. Samtidigt har det nordiska skolsystemet drivit en hård linje i jämställdhetsfrågorna och ansett dessa vara viktiga. Lundahl (2011) menar att influenserna kring synliggörande, jämförelse och konkurrens och tankarna kring jämställdhetsfrågor står i kollision mot varandra. Inom den svenska skolan är inte detta det enda som tycks kollidera. Enligt Lundahl (2011) bygger den svenska skolan på två olika bedömningssystem. Det ena är summativt och innefattar betyg och prov på de kunskaper som eleverna har förvärvat. Det andra är formativt och det bygger på att skapa förståelse och öka elevers kunskaper.

Vad gäller den internationella forskningen på bedömning finns tydliga indikationer på att fokus nu är på formativ bedömning, vilket kan jämföras med en mer summativ syn på bedömning som funnits tidigare (Lundahl, 2011). Enligt Lundahl (2011) har många studier tidigare ställt sig kritiska till bedömning, eftersom de visat på negativa effekter för eleverna. Nu visar ny forskning att det tvärtom kan vara positivt för eleven då den blir formativt bedömda. Vidare menar Lundahl (2011) att det finns forskning som visar på en betydande förbättring av elevers lärande kopplat till formativ bedömning. Lundgren, Säljö och Liberg (2010) menar att för att bedömning ska främja lärande bör den ske vid relativt få tillfällen. I likhet med Lundahl (2011) menar Lundgren med flera (2010) att bästa resultat fås då man gör en formativ bedömning och tar reda på var eleven befinner sig. Bedömning bör heller inte ske på grundvalar av jämförelse.

Lundgren med flera (2010) belyser ett problem som uppstått i och med den decentralisering som genomförts av skolan under de senaste tio åren. De menar att även om forskning pekar på att det främst är formativ bedömning som främjar lärande så har decentraliseringen ökat kraven på en likvärdig bedömning, vilket i sin tur har fått till följd att summativ bedömning åter har ökat. Detta beror troligen på att kraven på dokumentation och på nationella prov har ökat.

Hur ser då läroplanerna på bedömning? I folkskolan sågs lärande utifrån främst fostrande syften. De kunskaper som införskaffades var utantillkunskap och de sågs som absoluta. Till viss del levde denna syn kvar även under Lgr 62 och 69, men tyngd lades nu också vid problemlösning, kritiskt prövande och självständighet. Då Lgr 80 tog vid lades ännu större vikt vid dessa kompetenser. Det blev också tydligt att kunskaperna skulle kunna knytas till elevens tidigare erfarenhet, oavsett bakgrund. Synen på skolans inblandning i elevens yrkesval ändrades och riktlinjerna var att skolan skulle förhålla sig opartiska till detta val. I Lpo 94 skedde en drastisk förändring i synen på kunskap, från att ha sett kunskap som något som reproduceras blev det nu tydligt att kunskap skulle produceras. Denna syn delar Lgr 11. Synen på kunskap ses nu också som kulturell, funktionell och situationsbunden och i handling bildas kunskap. Fokus läggs på att kunskapsbedömning ska ses som något som främjar lärande och inte endast bedömer kunskapen. Från att tidigare gjort bedömningar av lärande, ska bedömningar nu göras för lärande (Lundahl 2011).

Läroplanernas syn på betyg och bedömning

Nedanstående text är skriven utifrån vad som går att finna i de olika läroplanerna om betyg och bedömning, samt det kompletterande material som producerades till Lpo 94.

Lgr 62

Betygsättningen sker både på höst- och vårtermin, men på höstterminen sätts det betyg som baseras på den gångna höstterminen. På vårterminen sätts det ett betyg för hela läsåret, det som behandlades på höstterminen är också inräknat. Betygskalan är 1-5 där 1 motsvarar lägsta betyg och 5 högsta betyg. Betygen sätts efter en procentskala som är uträknad på genomsnittet i hela landet. Detta innebär att betygen är relativa och eleverns prestationer jämförs. Vikt läggs vid objektiva betyg som inte ska influeras av uppförande och ordning. Betyg i gymnastik sätts redan från och med årskurs 1 (Kungliga Skolöverstyrelsen, 1962).

Lgr 69

Betygsättningen sker såväl höst- som vårtermin och sätts främst som en kontroll av elevens arbete och vad undervisningen genererat. Betygskalan är 1-5 där 1 motsvarar lägsta betyg och 5 högsta. Betygen är relativa och elevernas prestationer jämförs med varandra. I Lgr 69 utgår betygsättningen från en procentsats för hur eleverna i hela riket bör befinna sig. Det står tydligt att utfallet inte behöver vara samma i en enskild klass. Läraren bör kontrollera betygen mot de officiella standardiserade prov som finns att tillgå. Betygen anses vara en riktlinje för vidare studier eller yrkesval, samt som ett underlag för arbetslivet. Vikt läggs vid objektiva betyg som inte ska influeras av uppförande och ordning. Lgr 69 framhäver att mindre viktiga moment inte bör dra ner betyget för ämnet som helhet. I ämnet gymnastik sätts betyg från och med årskurs 1 (Kungliga Skolöverstyrelsen, 1969).

Lgr 80

Betygsättningen sker för eleverna i årskurserna 8 och 9 såväl höst- som vårterminen och i vårterminens betyg räknas även höstterminens betyg in. Det är en betygsskala mellan 1-5 där 1 motsvarar lägsta betyg och 5 högsta betyg. Det ska inte finnas någon given procentsats för betygsgraderna, men det ska finnas fler antal tvåor och fyror i en klass än antal ettor och femmor. Eleverna ska främst jämföras med sig själva och inte med andra. Brister eleven på ett mindre viktigt område bör eleven inte få sänkt betyg i samma utsträckning som om det vore ett mer viktigt område (Skolöverstyrelsen, 1980).

Lpo 94

Betyget sätts mot de mål som eleven skall ha uppnått i årskurs nio. Läroplanen skriver om vikten att eleven tar eget ansvar och att eleven lär sig att bedöma sin egen prestation och jämföra denna med andras bedömning. Då betygen sätts bör läraren använda sig av samtlig information kring elevens kunskap och utifrån detta allsidigt bedöma dessa kunskaper (Utbildningsdepartementet, 1994). I juli 2000 kom ytterligare ett material till Lpo 94. I detta material beskrivs ett nytt betygssystem och kriterier som ska uppnås. Stegen som beskrivs är väl godkänd och mycket väl godkänd (Skolverket, 2000). Utifrån följande text från Lpo 94 sätts betyget godkänd. Detta är också den enda riktlinje som återfinns i denna läroplan:

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne. Som stöd för betygsättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan.
(Utbildningsdepartementet, 1994, s.16)

Summering av kunskapssyn och betygsskala

Sedan 1820 har elever betygsatts i Sverige. Innan grundskolans införande använde sig skolorna av absoluta betyg. Betygen grundades i den kunskap som läromedlen förmedlade eller det läraren proklamerade. I praktiken innebar detta att högsta betyg endast gavs till de elever som vid bedömningstillfället hade alla rätt och på så sätt tagit till sig de "rätta" kunskaperna. I takt med att felen ökade sänktes betygen. Från början bestod betygen av A, B, C och D, men så småningom kompletterades de på följande sätt: A, a, AB, Ba, B, BC och C. A motsvarade högsta betyg och D lägsta (Egidius, 1992,; Davidsson, Sjögren & Werner, 2004).

Då grundskolan infördes 1962 kom ett nytt synsätt på betygsättning och skolan började använda sig av relativa betyg. Kunskapssynen förändrades och det fanns inte längre någon sann och statisk kunskap, utan kunskap sågs som något i ständig förändring.

Kunskapsinhämtning påverkades av olika sociala och biologiska faktorer som arvsanlag, intressen, skolgång och så vidare. Med bakgrund i denna syn på kunskapsinhämtning började den så kallade Gausska normalfördelningskurvan att användas. Varje steg i betygsskalan, som numera var från 1 till 5, kompletterades med en procentsats som motsvarade de antal procent av Sveriges elevkår som var berättigade till betyget. De relativa betygen användes från Lgr 62 till och med Lgr 80 (Egidius, 1992; Davidsson, Sjögren & Werner, 2004). Den första juni 1994 trädde en ny läroplan i kraft (Utbildningsdepartementet, 1994). Skolans styrning hade övergått från statlig till kommunal och skolans betygssystem var inte längre relativt utan skulle

ses som kunskapsstyrt. De riktlinjer som lärarna fick i Lpo 94 var mål att sträva mot, samt mål att uppnå i årskurs fem och nio för eleverna (Utbildningsdepartementet, 2004).

Dagens syn på kunskap

Kunskaper är som ett isberg – endast en del är synligt. Kunskaper är inte oberoende av tid och sammanhang. Man kan säga att kunskaper finns i situationer, i mänsklig praxis och i kroppen. (Carlgren, 1992, s. 30)

I Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) menar Carlgren (1994) att det finns tre aspekter på kunskap: kunskapens kontextuella aspekt, kunskapens funktionella aspekt och kunskapens konstruktiva aspekt. *Kunskapens kontextuella aspekt* innebär i vilket sammanhang barn lär och på så sätt påverkas kunskapen och blir total kunskap. Med *kunskapens funktionella aspekt* menas att för att lösa teoretiska och praktiska problem måste man ha ett redskap. Kunskap har inte något värde förrän den fyller en uppgift. *Kunskapens konstruktiva aspekt* innebär att kunskap förändras över tid. Kunskap under en tidsepok är inte kunskap under en annan tidsepok. Det samma gäller i samhällen; kunskap i ett samhälle är inte kunskap i ett annat samhälle. Vad som räknas som kunskap varierar i olika områden samt över tid.

Carlgren (1992) talar om en tyst kunskap. Hon menar att denna kunskap riktar sig mot individen och är personlig. Tyst kunskap bildas i relationer och erfarenheter och den kan man inte läsa sig till. Carlgren (ibid.) talar också om kunskap utifrån olika aspekter: förståelse, förtrogenhet, fakta och färdighet. Hon menar att dessa fyra aspekter tillsammans skapar kunskap. Beroende på vilken kunskap som avses får aspekterna olika stor påverkan. Vidare skriver Carlgren (ibid.):

Kunskaper är redskap för att lösa såväl praktiska som teoretiska problem. De utvecklas i anslutning till speciella frågor i speciella sammanhang. De förändras genom att användas. Skolans kunskapsuppgift omfattar inte enbart att förmedla ”kunskaper”, utan också att främja elevernas kunskapande förmåga. (Carlgren, 1992, s. 34)

Syn på kropp i ett historiskt perspektiv

I Swartling Widerström (2005) hänvisas till Kirk och Kaelin där de redogör om kroppen:

När kroppen osynliggörs och fråntas sin erfarenhets- och upplevelsedimension kan människor känna sig främmande inför sin egen kropp, vilket i sin tur kan leda till att individen ej lär känna sina kroppsliga signaler. Tvärtom kan det finnas risk för att individen istället ser sin kropp som ett ting som skall behärskas (Kirk, 1997) eller som ett redskap som ska underhållas, tränas och trimmas (Kaelin, 1972/1979). (Swartling Widerström, 2005, s. 19)

Swartling Widerström (2005) hänvisar också till Per Henrik Lings tolkning om kroppen. Han menar att kroppen är som ett tempel, där kropp och själ skall överensstämma med varandra. Bauman och May (2001) menar att det finns en regel som innehåller faktorer om längd, vikt, form, funktion och utseende med mera. Det är en regel om hur kroppen skall se ut och det är något som individen bör arbeta med för att kunna uppfylla. Palmblad och Eriksson (1995) skriver:

Vi flyr från fett och fibrer. Lågkaloriprodukter översvämmar butikens hyllor. TV-sänd hälsoupplýsning förklädd till underhållning. Redan i tidig ålder inpräntas budskapen om det sunda livet, så att till exempel godisätande blir skuldbelagt på alla dagar utom lördag. Dessa hälsans normsystem har blivit så integrerade i vår vardag att vi knappt märker dem längre. (Palmlad & Eriksson, 1995, baksidan av boken)

I Annerstedt med flera (2001) skriver Rönholt om hur media skriver om träning och kroppsterapier och på så vis är medvetenheten om kroppen väldigt stor. Mycket av de kontakter man får sker genom fysisk beröring, både kontakten till andra och sig själv. Sambandet mellan kropp och själ erfars dagligen då det liv vi lever kan stressa kroppen. När vi gör något med kroppen som den inte trivs med eller när den får för mycket eller för lite energitillförsel påverkas den. Rönholt (2001) menar att det är viktigt att ta hand om sin kropp innan det är försent. Oftast görs det inte förrän den ropar på hjälp, då det uppstår problem och kroppen inte fungerar som den brukar. När det gäller barn är det bra att ha förståelse för barnet och det är viktigt att uppmärksamma kroppens motoriska utveckling. Hur barnet uppfattar sig själv är tillstånds- och situationsberoende och påverkar insikten av kroppens uttryck. Idrottslärares roll är att urskilja om en rörelse är klumpig, okoordinerad, tafatt och stel eller när den är naturlig, dynamisk och koordinerad. I idrottslärares profession finns möjlighet att se om ett barns kropp/psyke inte är i balans eller om det eventuellt är problem med mognaden. Didaktiska överväganden kan göras för att stödja barnet i utvecklingen och för att barnet ska få en positiv kroppsbild genom att få allsidiga rörelseaktiviteter som det klarar av. Det är viktigt att lärandesituationerna innehåller moment som gör eleven medveten om sin kroppshållning, taktkänsla och avslappning. Genom att göra eleven medveten om detta kan elevens prestation avsevärt ökas. Annerstedt med flera (2001) skriver: ”Kroppsmedvetenheten eller den kroppsliga erfarenheten är både till vardags och på elitnivå en förutsättning för en harmonisk utveckling” (s. 314).

Kursplanernas syn på kropp

Ekberg (2009) menar att det går att utröna en tydlig förskjutning från fysisk aktivitet i de äldre kursplanerna mot hälsa i de nyare. Larsson och Fagrell (2010) betonar även att det går att urskilja ett förändrat synsätt på kropp. I Lgr 62 och 69 framställs kroppen som ett objekt och fokus ligger på den enskilda kroppen. En tydlig förändring börjar emellertid ta form redan i Lgr 80 då kroppen ska ses som en del av ett större sammanhang och i Lpo 94 är det skolan som främst är i centrum och synen på den enskilda kroppen är nu helt nertonad. Kroppen ses nu som ett subjekt snarare än ett objekt. Londos (2010) förklarar kroppen som subjekt lite närmare:

Kroppen som subjekt innebär ett perspektiv som riktas mot hur rörelsen upplevs och mot rörelseuttryckets betydelse. För såväl betraktaren som utövaren gäller att kroppen är kommunikativ, uttrycksfull och interaktiv i rörelserna. (Londos, 2010, s.40)

Vad tar då de olika kursplanerna i gymnastik, idrott och Idrott och hälsa faktiskt upp angående kropp?

Lgr 62

Gymnastikundervisningen ska bidra till elevernas allsidiga och harmoniska utveckling samt tillfredsställa eleverna vad gäller det rekreativa kropps rörelsebehovet. Ett mål i Lgr 62 är att eleverna ska kunna främja en god kroppsbehärskning. För kroppslig hygien och kroppens

vård finns allmänt utbredda krav efter fysiskt arbete. Högstadieläverna bör få teoretisk undervisning om hur den mänskliga kroppen fungerar, vilket har betydelse både i skolarbetet och i deras framtida arbetsliv. Troligen behöver eleverna få utlopp för det kroppsliga biologiska rörelsebehovet som infinner sig hos en växande individ. Detta behov kan skolan tillgodose via kroppsövningar och på så sätt ge eleverna möjlighet till utlopp för sitt uppdämda rörelsebehov, vilket annars kan leda till oro och aggressivitet. Ett estetiskt intryck ges med en vältränad kropp och ett bemästrat rörelsesätt, och samtidigt får individen själv större självkänsla och frihet. Det är viktigt att redan från första skolåret i undervisningen låta elevernas spontana rörelsebehov ligga till grund för att på ett funktionellt sätt lära sig, men också på ett avspänt arbetssätt öva upp kroppsbehärskning. Det gäller också att sträva efter känslan för rytm och avslappning samt inte försumma kroppshållningen och kraftutvecklingen. Eleverna har i mellanstadiet fått ökade kroppskrafter, men för de flesta eleverna är inte uthållighet och muskelkänsla ännu så utvecklad. I och med deras relativt lätta kroppar har de ganska lätt för redskapsgymnastik. Det är också i mellanstadiet som tillväxten uppkommer och det kan leda till att vissa elever får svårt att balansera sina kroppar. För pojkarnas del är det på högstadiet viktigt att belastningsövningarna sker med stor aktsamhet, på grund av elevernas olika kroppsutveckling och för att risken för skador är stor. För flickornas del ska de fristående övningarna i gymnastik vara relativt enkla på grund av att de ska ha en allmänt tränad påverkan (Kungliga Skolöverstyrelsen, 1962). Sammanfattningsvis kan sägas att Lgr 62 ger tydliga och preciserade instruktioner i vad ämnet ska innehålla. Vilket beskrivits genom indelning av stadier i en omfattande kursplan.

Lgr 69

I gymnastikundervisningen är det viktigt att redan från första skolåret låta eleverna utifrån deras spontana rörelsebehov lära sig ett funktionellt sätt, men också med ett avspänt arbetssätt öva upp kroppsbehärskning. När eleverna kommer upp på mellanstadiet har de redan fått ökade kroppskrafter, men de flesta behöver träna på koncentrations- och koordinationsförmågan. Med relativt lätta kroppar har de inte så svårt för redskapsgymnastik. En svårighet eleverna kan ha när de går på mellanstadiet är att de växer mycket och på så sätt kan ha svårt att balansera sina kroppar rätt. På högstadiet är det viktigt att för pojkarnas del låta belastningsövningarna ske med stor aktsamhet. Detta på grund av att eleverna har olika kroppsutveckling och risken för skador är stor. För flickornas del sägs att det är viktigt att ”Den fristående gymnastikens allmänt kroppstränade effekt får inte eftersättas för det estetiska värdet” (Kungliga Skolöverstyrelsen, 1969, s. 6). När eleverna kommer till momentet simning skall de på lågstadiet lära sig att vistas i vatten, men också under vatten, och känna förmåga att balansera kroppen i vattnet (Kungliga Skolöverstyrelsen, 1969). Sammanfattningsvis kan man säga att Lgr 69 i mångt och mycket liknar Lgr 62.

Lgr 80

I momentet hälsa, hygien och ergonomi skrivs: ”Problem i samband med kroppsövningar och hygien” (Skolöverstyrelsen, 1980, s. 92). I simning och livräddningsmoment står det att eleverna i högstadiet ska känna till kylans och vattnets påverkan på kroppen (Skolöverstyrelsen, 1980, s. 90- 97). Sammanfattningsvis kan man säga att Lgr 80 inte är lika ingående och förklarande som föregående kursplaner. Den har inte i lika hög grad fokus på kropp som de tidigare kursplanerna. En likhet som denna kursplan har med de tidigare kursplanerna är att den fortfarande är stadiindelad.

Lpo 94

Olika former av motion har stor betydelse för folkhälsan och barn och ungdomar bör därför få kunskap om hur den egna kroppen fungerar och på vilket sätt de kan förbättra sitt psykiska och fysiska välbefinnande genom regelbunden fysisk aktivitet, goda matvanor och friluftsliv. ”Vår kropp är byggd för rörelse” (Utbildningsdepartementet, 1994, s. 30). Undervisningen ska bidra till jämställdhet genom att beakta de könsskillnader som finns mellan pojkar och flickor samt ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar när det gäller till exempel kroppsuppfattning. Ämnet Idrott och hälsa har ett ansvar för de elever som har brister i sin motoriska eller sin fysiska förmåga eller om det finns andra svårigheter i anknytning till kroppsrörelse och friluftsliv. När det kommer till mål att sträva mot ska eleven skaffa sig kunskaper som möjliggör för dem att se olika former av kroppsrörelse ur ett allmänt hälsoperspektiv, men även ge eleven förutsättningar för eget ställningstagande. För att öka elevernas förutsättningar att klara fin- och grovmotorik ska en följd av kroppsrörelse och lek ges. I undervisning ska det ingå att förebygga skador och sjukdomar. Eleven ska ges möjligheter att förstå innebörden av kroppsmedvetenhet. Eleverna ska få kunskaper om träning och rörelsens funktion samt att de kan värdera och utveckla förmågan av olika fysiska aktiviteter. Genom detta får eleverna uppleva hur kropp, tankar, känslor och intellekt är beroende av varandra. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att få en god kroppsuppfattning och större möjligheter att stå emot idealbilder som återfinns i bland annat reklam. Eleven ska i slutet av årskurs fem ha uppnått att behärska grovmotorikens grundformer, till exempel rulla och kasta men även genom kroppskontroll och balans kunna utföra rörelseuppgifter och danser till musik (Utbildningsdepartementet, 1994). Sammanfattningsvis kan sägas att Lpo 94 långt ifrån är så innehållsrik som de tidigare kursplanerna. Det som förut behandlades på mellan 7-14 sidor, behandlas nu på två sidor. Det finns inte längre några konkreta anvisningar i vad undervisningen ska innehålla, inte heller finns några anvisningar till de olika stadierna. Däremot finns uppnåendemål för slutet av femte skolåret och slutet av nionde skolåret. Trots detta kan mycket av innehållet kopplas till kropp fast då på ett mer övergripande och inte på ett konkret sätt.

Metod

I lärarens uppdrag ingår att förhålla sig till och anpassa undervisning och bedömning till de direktiv som fattas på beslutsnivå i Sverige. Lgr 11 är ett lagstadgat dokument som ska följas, men trots detta kan det ta lång tid att sätta sig in i och ta till sig en ny kursplan. Under 2012 har Skolverket arbetat fram material för att underlätta och förtydliga kursplanen i Idrott och hälsa och dess innehåll och användningsområde. Utifrån vårt syfte och våra problemformuleringar vill vi genom främst en kvalitativ diskursiv analys, men även till viss del en kvantitativ innehållsanalys av texten, ta reda på vad materialen speglar och förmedlar i såväl text som bild.

Diskursanalys som metod

Diskursanalysen är en metod för att analysera intervjuer och andra texter med sikte på att upptäcka hur verkligheten konstrueras genom språket. När du använder diskursanalysen är du alltså inte intresserad av att komma underfund med vad informanten eller vad texten står för. Du intresserar dig för verkligheten bakom diskursen. (Watt Boolsen, 2007, s.169)

Bergström och Boreus (2000) menar att det är språket som är det väsentliga i en diskursanalys. Enligt dem så skildrar språket inte verkligheten i samhället, men språket påverkar verkligheten och på så sätt kan det också sägas skapa den. Winther Jörgensen och Phillips (2000) beskriver diskursanalys på liknande sätt genom: "Ett bestämt sätt att tala om och förstå världen" (s.7).

Foucault (i Börjesson, 2003) menar att det är reglerna och ramarna inom en diskurs som är det intressanta att belysa i en diskursanalys. Individens handlingar och tankar påverkas av de regler och de ramar som finns inom en diskurs och på så vis kan dessa ses som en maktfaktor, i foucaultiansk mening. Individerna inom diskursen blir på så sätt självreglerande, de vill handla i enlighet med det som anses rätt inom diskursen (Bergström & Boreus, 2000; Öhman, 2007).

Att använda sig av en diskursiv analys kan vara bra i många sammanhang, då den skiljer sig från både kvantitativa och kvalitativa metoder.

Om man vill veta hur någonting är, vilken omfattning något har, eller vad någon egentligen menar, är andra ansatser än diskursanalys lämpliga. Om man däremot vill veta hur vår kunskap om det som är görs eller konstrueras socialt och språkligt, är någon form av diskursanalys ett utmärkt metodval. (Wreder, 2007, s.50)

Diskursanalys inriktar sig på att beskriva hur verkligheten kan se ut utifrån vem det är som skildrar den och i vilket sammanhang verkligheten skildras. Att avstå från att göra anspråk på sanningen och verkligheten som ett fast objekt får till följd att källan inte blir lika viktig som det anspråk källan gör på verkligheten (Börjesson & Palmblad, 2007). Börjesson och Palmblad (ibid.) anser att det finns en fråga inom diskursanalysen som bör belysas: "Inom diskursanalysen blir grundfrågan snarare inriktad på *vad som kvalificerar sig som* verkligt och sant, i en viss tid och på en viss plats" (s. 10-11). Vidare menar Börjesson och Palmblad (2007) att ett av det viktigaste åtaganden som diskursforskaren gör är att utreda vems kontext som återspeglas. Det viktiga blir således att reda i vem och vad som representeras via det förmedlade budskapet i text och bild. Detta metodval tycker vi svarar väl mot vårt syfte, samt våra problemformuleringar.

Val av diskursanalys

Diskursanalys kan ses utifrån olika sätt genom till exempel analys av texter från olika sammanhang, men diskursanalys kan även genomföras via bildanalys på bilder och filmer som avspeglar den tidstypiska kontexten. Eriksson och Göthlund (2004) menar att bilder kan visa på en förståelse på, samt på hur en kulturs gemensamma system kan speglas. Vårt val av semiotisk bildanalys är inte helt enkel, utan beroende på hur bilderna analyseras och tolkas. Det är de värderingar som innefattas i filmerna och det tolkningar vi gör som utformar diskursen. Vi vill belysa det explicita innehållet men även det implicita. Även om semiotisk bildanalys främst används på bilder så finns en möjlighet att analysera även text genom att använda sig av de verktyg som bildanalysen står till förfogande med. Dessa verktyg finner vi passande för att belysa det synliga men även det som innefattas i det osynliga.

Vi kommer också att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys på textmassan, främst i syfte att se om de ord som används är liknande i de olika texterna. Nedan förklaras begreppen närmare under respektive rubrik.

Semiotisk bildanalys

Enligt Hansson, Karlsson och Nordström (2006) handlar semiotik om vetenskapen om språket och dess minsta beståndsdel: tecknet. Semiotiken har sitt ursprung hos lingvister och språkforskare. Främst förknippade med vetenskapen är schweizaren Ferdinand de Saussure (1857-1913) och amerikanen Charles Sanders Peirce (1839-1914). Lindgren och Nordström (2009) menar att det handlar om tecknens egenskaper och vad de komunicerar eller annorlunda uttryckt, semiotiken intresserar sig för vad som kommuniceras och vad som skapar mening via olika tecken. Fransmannen Roland Barthes kan anses vara den forskare som först använde sig av bildsemiotik. Eriksson och Göthlund (2004) anser att semiotiken med fördel kan användas till just detta. Semiotiken blir då ett redskap för att ta reda på vad bilden förmedlar och hur detta påverkar den som ser bilden.

Då Barthes använde sig av bildsemiotik utgick han från två termer: denotation och konnotation. Med denotation menas det som bilden föreställer, hur vi avkodar tecknen. Med konnotation menas att utöver det som faktiskt kan urskiljas ur bilden (denotation) så innehåller bilden mervärden i form av bland annat värderingar och associationer (Eriksson & Göthlund, 2004). Genom att sammanlänka denotation och konnotation skapas en kontext. Intressant är att det är endast det som människan aktivt registrerar som får en innebörd, resterande uttryck förblir innehållslösa.

Barthes (Börjesson & Palmblad, 2007) tar upp problematiken kring när tecken tolkas utifrån bild och text. Han menar att text och bild kan analyseras var för sig, men analysen bör också spegla samverkan mellan dem och vad helheten förmedlar. I vår studie kommer denna syn på bildanalys att vara relevant. Det är samverkan mellan text och bild, eller stundom avsaknaden av densamma, som blir intressant i vår studie.

Tecken kan således skildras på många skilda sätt. Vår studie syftar till att redogöra för hur de tecken som Skolverket signalerar kan tolkas, samt att analysera hur väl tecknen korrelerar i de olika material och filmer som finns att tillgå på Skolverkets hemsida. Det är svårt att genomföra detta utan att ta hänsyn till kontexten.

Om vi bortser från att alla människor på grund av kunskapsmässiga och sociala omständigheter upplever världen olika är det tecknens relationer till inre och yttre omständigheter som avgör hur det ska tolkas. Det är dessa omständigheter vi kallar kontexter. (Nordström & Lindgren, 2009, s.67)

När Barthes beskriver kontext väljer han att göra det utifrån olika begrepp. De begrepp som blir relevanta i vår studie är sändarkontext, vilket innefattar den kontext som avsändaren, befinner sig i, men också sådant som påverkar avsändarens kontext, till exempel arbetsgivare, samarbetspartner, arbetskollegor, lagar och regler. Ett annat kontextuellt begrepp är mottagarkontext, det vill säga den kontext som mottagaren befinner sig i. Det kan röra sig om en inre kontext där mottagaren endast använder sig själv för att tolka budskapet, men mottagaren kan också inbjuda andra via diskussioner och samtal och då också använda sig av den yttre kontexten.

Kvantitativ innehållsanalys

Bergström och Boréus (2000) menar att: ”Termen ’innehållsanalys’ används framför allt om analyser där tillvägagångssättet består i att kvantifiera, det vill sägas räkna förekomsten av eller mäta, vissa företeelser i texten” (s.44). Kortfattat kan det sägas att metoden appliceras på texter i syfte att se vilka ord som förmedlas i texten. Genom kvantitativ innehållsanalys kan man dels få svar på hur ofta något förekommer, dels också hur mycket utrymme det som avses att mätas får i texten (Essaiasson; Gilljam; Oscarsson & Wängnerud, 2012).

Tillvägagångssätt

Från början var vi främst intresserade av att fördjupa oss i Lgr 11. När vi tittade närmare på Skolverkets hemsida fann vi en uppsjö av stödmaterial till den nya läroplanen. I samråd med vår handledare kom vi fram till att vår utgångspunkt skulle bli de två filmer som fanns att tillgå som komplement till kursplanen i Idrott och hälsa. Utöver dessa filmer valde vi att titta närmare på de material som filmerna benämner. Således blev detta vårt urval i studien. Då vi tittade på kursplanen i Idrott och hälsa blev vi också intresserade av vilka ord som ofta, av oss upplevdes, förekomma. Därför valde vi att titta närmare på om dessa ord förekom i lika hög grad i de material som vi använder i studien.

I samråd med vår handledare valde vi sedan vad som skulle vara med i litteraturgenomgången. Under denna period tittade vi många gånger på filmerna. Nästa fas var att transkribera filmerna med hjälp av de metodiska verktyg vi valt. Vi har tittat på filmerna både som del och helhet, texten i filmerna har transkriberats och vi har tittat på filmerna utan ljud. Vi har också använt oss av de stödmaterial som nämns i filmerna.

Utifrån de resultat vi kommit fram till samt med hjälp av litteraturgenomgången diskuteras syfte och problemställningar i diskussionen.

Tillförlitlighet

En diskursanalys huvudsakliga syfte är inte att tolka fakta utan att skildra hur verkligheten kan se ut och ett angreppssätt att försöka sig på att förstå den (Börjesson & Palmblad, 2007). Detta är våra intentioner att klara av med detta metodval. Vår studie har en kvalitativ ansats och för oss är det inte viktigt att komma fram till någon sanning om verkligheten, utan istället försöker vi ge en syn på hur den kan uppfattas. För att stärka denna syn använder vi oss av redan välbeprövade verktyg och med hjälp av dessa verktyg belyser vi både del och helhet. Vi har också valt att kvantifiera vissa termers förekomst i de olika material som analyserats, för att stärka och jämföra de resultat vi kommit fram till.

Det finns en hel del icke oproblematiska uppfattningar kring diskursanalys som metod. Dessa behandlas och diskuteras i flera metodböcker som vi använt oss av i den här studien. Börjesson och Palmblad (2007) belyser bland annat problematiken kring vems verklighet som speglas och den etiska aspekten kring vad som kan framkomma i en diskursanalys. De tar också upp materialval och avgränsningarna kring dessa. I vår studie har vi valt att använda oss av väl beprövade och erkända verktyg i vår analys, samt komplettera dessa med kvantitativa data och då hoppas vi kringgå denna problematik. Vi har valt att spegla den diskurs som

kommer att påverka oss som yrkesverksamma lärare, utbildningsdiskurs. Genom den utbildning vi valt är vi uppmärksamma på att vi också har präglats av denna diskurs. Materialet har hämtats på Skolverkets hemsida och vi är väl medvetna om Skolverkets maktposition inom denna diskurs.

Genom en kvalitativ ansats görs inga generaliseringsanspråk och vi är medvetna om att andra personer kanske inte uppfattar materialet på samma sätt som vi. Vi är dock övertygade om att vårt resultat ändå har en viss relevans och speglar den verklighet som vi upplever och det vi sett.

Resultat

Filmbeskrivning

De filmer som analyseras i resultatdelen har vi funnit på Skolverkets hemsida, där de utgör komplement till Lgr 11. Filmen, *Den nya kursplanen i Idrott och hälsa i grundskolan*, som återfinns under ämnesfilmer: <http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/grundskoleutbildning/stodmaterial/film/amnesfilmer/amnesfilmer-1.128152> (Skolverket, 2012-11-06), har vi valt att kalla film 1 (f1). Film 1 är 17 minuter och 11 sekunder lång. Den andra filmen, *Bedömningsstöd i Idrott och hälsa*, som återfinns under bedömningsstöd för grundskoleutbildning årskursarna 7-9 återfinns under: mms://stream.skolverket.se/film/prov_bedomning/idrott_halsa.wmv (Skolverket, 2012-11-06). Denna film har vi valt att kalla film 2 (f2). Film 2 är 23 minuter och 30 sekunder lång. Vi har analyserat såväl filmerna via ljud som bild.

I Film 1 medverkar tre personer/röster. Kent Andersson som är idrottslärare, Lars Åke Bäckman som är undervisningsråd på Skolverket samt en berättarröst. Filmen utgår från följande rubriker: *Idrott och hälsa i samhället och i grundskolan*, *Syfte*, *Centralt innehåll*, *Kunskapskrav* och *Att komma igång med den nya kursplanen*.

I Film 2 medverkar fyra personer. Michael Skogeland och Anders Svensson är båda lärare i Idrott och hälsa på Viksjöskolan i Järfälla, Lisa Smeds är lärare i Idrott och hälsa på Abrahamsbergsskola i Stockholm och Marie Nyberg är lärarutbildare i Idrott och hälsa på Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) i Stockholm. Filmen handlar om bedömning i rörelsemomentet för årkurserna sju till nio. Till filmen finns ett bedömningsstöd till Idrott och hälsa som också ligger på Skolverkets hemsida, http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.178294!/Menu/article/attachment/Bedomningsstod_IDH_7-9.pdf (Skolverket, 2012-11-06), och tillsammans med filmen kan dessa två betraktas som en enhet. I bedömningsmaterialet beskrivs filmen som en diskussion mellan lärare där olika bedömningssituationer diskuteras. Diskussionen utgår från olika filmsekvenser, som speglar olika undervisningssituationer, samt bedömningsstöd i Idrott och hälsa, som också återfinns på Skolverkets hemsida.

Först ges en allmän bild av filmerna och sedan analyseras de var för sig. Därefter kommer vi att analysera texten i en kvantitativ innehållsanalys, samt göra en jämförelse mellan Lpo 94 och Lgr 11. Slutligen kommer vi att besvara våra problemställningar med filmerna som utgångspunkt, vilket kan innebära att filmerna bearbetas olika beroende på deras innehåll.

Generella synpunkter på filmerna

Tanken med filmerna är att de ska utgöra ett komplement till kursplanen i Idrott och hälsa. Upplevelsen av filmerna och hur fångslande de är skiftar. I f1 använder sig aktörerna Lars Åke, men framför allt Kent, av ett kroppsspråk som livar upp filmen. F1 förmedlar en mer spontan konversation och diskussion kring innehållet i filmen, vilket leder till att filmen uppfattas som mer verklighetstrogen och intressant. I f2 utger sig deltagarna för att delta i en diskussion, men upplevelsen är att de läser innantill ur ett manus, spontaniteten uteblir och innehållet tenderar att förmedlas på ett formellt och stelt sätt, med ord direkt tagna ur kursplanen. Detta leder till att man som tittare tappar intresset tämligen fort.

Båda filmerna utgår från ett tryckt underlag, där f1 använder sig av kursplanens upplägg och f2 använder sig av det kompletterande bedömningsmaterialet och dess matriser. Dessa material används som referenser i filmerna för att bättre markera det som diskuteras. I filmerna poängteras hur viktigt det är att som lärare diskutera innehåll och bedömning med kollegor, i olika forum och så vidare. Båda filmerna nämner det diskussionsunderlag, http://www.skolverket.se/om-skolverket/publicerat/visa-enskild-publication?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2536, (Skolverket, 2012-11-06), som finns på Skolverkets hemsida och som skildras som ett bra verktyg att använda sig av.

Gemensamt för båda filmerna är att det främst är atletiska kroppar, många med skandinaviskt utseende, som filmas. Detta gäller såväl elever som lärare. Det är också intressant att de aktiviteter som filmas inte är kopplade till traditionell idrott eller föreningsidrott utan visar rörelse och lek i största allmänhet. De elever som deltar i filmerna verkar glada, ivriga och intresserade av att lära och ingenstans finns de elever som inte lyssnar eller inte vill delta (undantag en sekvens i F2, som nämns senare i analysen). Taltiden mellan huvudaktörerna i filmerna är jämt fördelad.

Film 1

Lars Åke och Kent befinner sig inte på samma ställe då de filmas. Lars Åke befinner sig i ett rum med brun bakgrund, liknande någon typ av studio, medan Kent sitter i en idrottshall med innebandymål bredvid och bakom sig. Kent befinner sig i och talar utifrån ett lärarperspektiv, medan Lars Åke, som utbildningsråd, speglar Skolverkets syn på kursplanen och han befinner sig i en annan miljö som inte kan förknippas med någon undervisningssituation. Filmen förmedlar olika perspektiv på kursplanen i Idrott och hälsa och hur dessa ska kunna komplettera varandra och bilda en helhetssyn på ämnet. Ibland blir glappet mellan verklighet och teori tydligt, då upplevelsen är att de pratar om olika saker och inte med varandra. Ibland finns det också en motsägelse mellan bild och talat språk. Ett exempel är då Kent talar om vikten av aktivitet bland de mindre barnen och att de så lite som möjligt ska behöva vänta och köa under lektionerna, men när denna filmsekvens sedan visas syns istället väntande barn på en bänk.

I de filmsekvenser som innehåller undervisningssituationer upplevs Kent som en auktoritet och han använder sig av röst och kroppsspråk för att förstärka detta. Sekvenserna speglar en viss maktposition då Kent står upp och förmedlar undervisningsinnehållet till sina elever som tysta sitter på golvet framför honom och tycks ta till sig det han säger. Att Kent använder sitt kroppsspråk förmedlas också i de övriga filmsekvenserna. Lars Åke använder sig inte i lika

stor utsträckning av sitt kroppsspråk. Detta kan vara en av anledningarna till att Lars Åkes språk uppfattas som byråkratiskt och mindre verklighetsbaserat. Berättarrösten förmedlar givetvis inget kroppsspråk, men hon använder sig av ett nyanserat tonval som ger det berättade mer liv och en viss auktoritet.

Film 2

Michael, Anders, Marie och Lisa befinner sig i ett konferensrum med en dator framför sig. De betonar att de ska diskutera bedömning i rörelsemomentet i Idrott och hälsa och de värdeord som kunskapskraven använder sig av. Det som förmedlas är istället fyra vuxna personer som läser innantill och bara sporadiskt tittar upp ur manus för att få någon form av ögonkontakt med de andra deltagarna. Taltiden är jämt fördelad mellan Michael, Anders, Marie och Lisa, men Michael presenterar de flesta av de moment som ska diskuteras och det är han som leder diskussionen. På filmsekvenserna ses både Michael och Anders vara aktiva idrottslärare och det framkommer också i filmen att det är från deras undervisning som filmsekvenserna är hämtade. Detta borde påverka deras förförståelse av eleverna och deras kunskaper.

Under vissa sekvenser, främst blyttboll, sveper kameran förbi ett gäng inaktiva och ej ombytta elever som tittar på när de andra deltar i undervisningen. Denna problematik diskuteras inte i filmen och ingen lyfter frågan kring hur dessa elever ska göras delaktiga och bedömas.

I såväl filmen som det kompletterande materialet används främst summativ bedömning, då de bedömer vilka färdigheter som eleven har uppnått och det förs heller inget samtal med eleven om hur eleven kan utvecklas. I materialet hävdas att momenten ska och bör också användas som formativ bedömning (Skolverket, 2012, s. 5). Michael, Anders, Marie och Lisa använder sig av kursplanens ord då de ska beskriva de flesta momenten. När Anders ska beskriva en elevs utförande i sidhopp så använder han sig av ordet slarvigt och som tittare får man en känsla av att han vet att eleven kan bättre.

På filmen ses som mest tio aktiva deltagare i undervisningen. De flesta är pojkar och det är också de som främst bedöms med värdeorden *väl* och *relativt väl*. Endast vid ett fåtal tillfällen bedöms flickors prestationer och då främst i dans och handstående och då motsvarande prestationerna *relativt väl* och *väl*. F2 speglar atletiska kroppar och endast en kropp kan anses vara ”knubbig” och denna kropp och dess rörelsemönster används för att beskriva värdeordet *till viss del*.

Michael, Anders, Marie och Lisa poängterar att bedömning ska ske utifrån individens förutsättningar och att det är det kvalitativa i momenten som ska bedömas. Detta kan ifrågasättas då alla elever måste ta sig över exempelvis samma hinder oavsett förutsättningarna.

De olika filmsekvenserna speglar främst undervisning i inomhusmiljö, men det finns också inslag som filmas ute.

Vad belyser filmerna?

F1 tar främst upp syfte, centralt innehåll och kunskapskrav som viktiga faktorer i Lgr 11. Syftet beskriver vilka förmågor och kunskaper som undervisningen ska syfta till att eleverna

möter i undervisningen och vilken roll ämnet ska ha i skolans undervisning. Syftet belyser också hur eleverna fortsatt ska kunna använda sina kunskaper i Idrott och hälsa i vardagen. Det centrala innehållet är anpassat för de olika årskurserna, med moment som återkommer i de olika åldrarna. Tre rubriker ligger till grund för det centrala innehållet, dessa är: *rörelse, hälsa och livsstil* samt *friluftsliv och utevistelse*. Kunskapskraven för Idrott och hälsa finns från och med årskurs 6. Betygskalan är sexgradig (A till E) och denna kom i anslutning till den nya läroplanen; dock med vissa övergångsbestämmelser. (Syfte, centralt innehåll och kunskapskrav kommer i övrigt att återfinnas under de rubriker som är relevanta för det som sagts).

Lars Åke menar att det centrala innehållet går från det enkla till det mer sammansatta och komplexa. Svårighetsgraden på momenten ökar i takt med åldern på eleven. Det är viktigt att få till en kontinuerlig aktivitet och ämnet Idrott och hälsa ska bidra till detta genom hela livet. Det är därför som momenten återkommer med olika komplexitetsgrad genom hela grundskolan. För de äldre eleverna blir det viktigt att reflektera kring kost, hälsa och fysisk aktivitet.

Kent menar att för årskurserna ett till tre är grundmotoriken det som ska vara i centrum. Undervisningen ska innefatta så lite väntetid och köbildning som möjligt. ”Stora och många tillfällen till rörelse” ska ges under dessa år. Och det är viktigt att eleverna får mycket tid för att arbeta med sin grundmotorik. Idrottlärare och elever ska lägga mer tid på rytmik, musik, dans och rörelse. Det kan vara svårt att få med elevdemokrati i undervisningen, men i och med att läraren själv får bestämma hur mycket tid som ska läggas på varje moment finns det utrymme för detta. Vidare menar Kent att ”där finns den professionella friheten kvar”.

Angående det centrala innehållet tar Lgr 11 upp att det är uppdelat i årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9. Det gemensamma för dessa är de tre nämnda kunskapsområdena som beskriver det centrala innehållet: *rörelse, hälsa och livsstil* samt *friluftsliv och utevistelse*.

I f1 hänvisar de till *Kommentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa*, då det är en fördjupning av det som diskuteras i filmen. I *Kommentarmaterialet till kursplanen i Idrott och hälsa* menar de att det som står i det centrala innehållet kan ses som obligatoriskt för undervisningen i Idrott och hälsa. Kunskapsområdena samt innehållet i kursplanen ska inte betraktas som separata, utan kan interagera med varandra och bör göra detta. Syftet med undervisningen ska vara i fokus. Det centrala innehållet följer en progressiv utveckling i takt med årskurserna. Det hävdas här att: ”En grundprincip för progressionen från årskurs 1 till årskurs 9 är att innehållet i 'Rörelse' går från enkla och grovmotoriska grundformer i de lägre åldrarna, till sammansatta och komplexa rörelser i de högre åldrarna” (Skolverket, 2011, s.11). Vissa moment återkommer mer komplext genom hela grundskolan, medan andra endast återfinns i de högre årskurserna, exempelvis skadeförebyggande åtgärder. Det är också detta som filmen belyser.

F2 belyser de olika värdeorden som kursplanen tar upp i kunskapskraven och hur momentet rörelse kan bedömas. Innehållsmässigt speglar f2 olika rörelsemoment som Michael, Anders, Marie och Lisa diskuterar. Samtliga moment bedöms efter bedömningsmatrisen. Dessa moment bedöms i *Bedömningsstöd i Idrott och hälsa för årskurs 7-9*. Där finns också den matris som lärarna använder sig av i filmen.

Semiotisk bildanalys

Denotation

F1 belyser kursplanens innehåll och hur den är uppbyggd, samt de nya betygskriterierna. F2 belyser endast momentet rörelse som ingår i det centrala innehållet och värdeorden i kunskapskraven. De moment som innehåller filmsekvenser på elever speglar i båda filmerna moment som inte kan förknippas med idrottsrörelsen eller traditionella lagidrotter. I f1 speglas mycket bollek, samt andra lekar. I f2 speglas motoriska övningar som utförs främst med hjälp av olika redskap. F2 innehåller leken blyttboll som undervisas utomhus, samt ett dansmoment som sker utifrån stegrande svårighetsgrad.

Konnotation

F1 speglar en mer lekfull undervisning, medan f2 i större utsträckning speglar konkreta moment som inte är uppbyggda med samma lekfullhet som i f1. Både f1 och f2 nämner utevistelse som ett centralt innehåll i undervisningen. I f2 väljer man dessutom att förlägga en bedömningssituation utomhus. Att båda filmerna använder sig av otraditionellt innehåll kan vara en följd av att Idrott och hälsa inte ska förknippas med föreningsidrott.

Kontext

Skillnaden som syns mellan filmerna kan bero på att det finns ett fokus på summativ bedömning i f2, medan f1 mer ska förmedla det generella innehållet i kursplanen för Idrott och hälsa. Det finns också en stor skillnad i målgruppen för filmerna. F1 ska kunna ses av såväl lärare i årskurs 1 som lärare i årskurs 9, vilket kan leda till att innehållet som förmedlas ska spegla främst rörelseglädje. I f2 är målgruppen högstadielärare och fokus ligger främst på betygsättning och bedömning.

Hur ämnet Idrott och hälsa framställs och hur ämnet sägs kunna bedömas

I f1 menar Lars Åke att ”i den nya kursplanen finns ingen revolutionerande nyhet”, men han lyfter fram mångfald och allsidighet som ett mål för ämnet. Fokus går från idrott och bollspel till rörelseprogram, dans och friluftsliv. Lars Åke (f1) anser att det också är viktigt med hälsobegreppet och att eleverna har förståelse för kost och kostens påverkan på fysisk aktivitet och vice versa. Det nya med kursplanen är det centrala innehållet som bygger på tre aspekter som syftar till att öka intresset och bidra till förståelse hos eleverna för: fysisk aktivitet, hur god hälsa och fysisk aktivitet hänger ihop, samt bidra till att eleverna får hjälpmedel för att främja sin egen hälsa.

Kent (f1) menar att det är viktigt med fysisk hälsa, men även att arbeta med psykisk och social hälsa. Här hänvisar Kent till Lpo 94. Kent understryker vikten av att kunna använda sin kropp och rörelseförmåga, samt förstå vikten av hälsa och utevistelser. Detta kopplas till elevens vardag.

I f2 ligger fokus på endast en del i det centrala innehållet: *Rörelse*. Anders (f2) menar att det är viktigt att eleven får möjlighet till att på ett allsidigt sätt utveckla sin rörelseförmåga och att olika bedömningssituationer vägs ihop och blir ett betyg, så småningom. Marie hänvisar till kommentarmaterialet och menar att där finns visst stöd. Vidare menar hon att det är helheten som ska bedömas. Deltagarna påpekar flera gånger vikten av att det är kvaliteten i rörelsen som ska bedömas. Michael tycker att det är viktigt att eleverna har möjlighet att välja olika

svårighetsgrader på övningarna, anpassade till sin kunskapsnivå. Undervisningen ska gå från enkel till mer komplex rörelseförmåga det vill säga att undervisningen har en tydlig progression. Detta är också en aspekt som Lgr 11 och övriga stödmaterial tar upp. Lisa menar att det är viktigt för bedömningen att rörelsen ska ske kontrollerat och kunna upprepas flera gånger på samma sätt.

I f2 behandlas de värdeord som återfinns i kunskapskraven och som tittare får man ta del av olika moment som Michael, Anders, Marie och Lisa tillsammans bedömer.

Lgr 11 menar att:

Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande. Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Att ha färdigheter i och kunskaper om Idrott och hälsa är en tillgång för både individen och samhället. (Skolverket, 2011, s.51)

Lgr 11 syftar här till att förändra ett synsätt och beteende för att eleven ska få en mer aktiv vardag samt förstå hur hälsoperspektivet kan påverka individen. Detta leder i förlängningen till ett samhälle med friskare och mer hälsomedvetna medborgare. Skolverket utnyttjar här sin maktposition för att skapa ett mer samhällsekonomiskt samhälle. Vidare menar Lgr 11 att eleverna ska utveckla en allsidig rörelseförmåga och intresse för fysisk aktivitet, samt utevistelse. Vidare ska eleverna få möjlighet att prova på många olika aktiviteter. Fysiskt och psykiskt välbefinnande kopplas till elevens möjlighet att utveckla goda vanor för hela livet. Här återspeglas vilken stor roll hälsoperspektivet har i den diskurs som råder i samhället. Elevens kunskaper ska utvecklas då det gäller planering, genomförande och utvärdering av fysisk aktivitet. I Lgr 11 belyser man vikten av att eleverna får kunskap av begreppen, Idrott och hälsa och livsstil. Genom dessa kunskaper är tanken att eleverna ska göra ett ställningstagande till ett bättre välbefinnande. Vidare tar Lgr 11 upp samarbetsförmåga och att visa respekt för andra som viktiga förmågor. Undervisningen ska ge elever möjlighet att delta i fysisk aktivitet under hela sin utbildning. Denna undervisning ska stärka elevernas kroppsuppfattning och tilltro till sin fysiska förmåga. Eleverna ska under hela året utveckla sin förståelse för utevistelse och friluftsliv samt värdet av detta. Vid fysisk aktivitet ska säkerhetsfaktorer tas i beaktande, även nödsituationer bör behandlas. Denna syn på fysisk aktivitet delar *Kommentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa* och hänvisar då till det övergripande syftet med ämnet, vilket ska leda till fysisk aktivitet och att eleverna lär sig genom de erfarenheter de får i undervisningen. Viktigt är att alla elever ska få möjlighet att prova olika allsidiga aktiviteter. Vidare menar *Kommentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa* att ämnet främst syftar till att eleverna på bästa sätt ska kunna utveckla sin kroppsliga förmåga och inte enbart till fysisk aktivitet. Eleverna bör få tid att kritiskt reflektera kring sin fysiska aktivitet. Skolverket förmedlar en bild om hur den optimala samhällsmedborgaren ser ut.

Kent (f1) menar att eleverna måste förstå vad kunskapskraven innebär för dem. Det som Kent, enligt honom själv, behöver förändra i sin undervisning är att tydliggöra för eleverna vilka kunskaper och vilka kunskapskrav som gäller för de olika betygsstegen. Han framhåller särskilt att det i samtalet med elever och vårdnadshavare är viktigt att klargöra och ge eleverna en bild och förståelse för vad orden i kunskapskraven betyder. Viktigast är elevens

förståelse för kunskapskraven, och han poängterar att: ”Eleverna måste se en bild framför sig hur är en C-elev, om man nu kan uttrycka sig så, och hur är en A-elev”. Den kroppsliga förmågan är ”våldigt avancerat just nu”, men Kent menar att det är något som också fanns med i de tidigare kursplanerna. Det handlar om elevers förståelse för vad som ska bedömas. Kent ger ett exempel på när en elev skjuter en basketboll mot korgen, och det viktiga är då inte om bollen går i korgen, utan hur eleven utförde skottet. Detta betonas också av Marie som uttrycker:

Ja det är viktigt att vi som lärare blir lite mer uppmärksamma på ämnets innehåll i relation till kunskapskraven och vad vi ska erbjuda för innehåll på våra lektionstillfällen och det är lätt, fast vi försöker göra kvalitativa bedömningar, att det fortfarande är de tidigt utvecklade eleverna rent fysiskt utvecklade som ändå gynnas. Men vi försöker hålla fast vid de här kvalitativa bedömningarna. (Marie, f2, tid 13 minuter och 36 sekunder in i filmen)

Då Anders diskuterar en sekvens i blyttboll framhåller han problematiken kring betydelsen av vilket moment som bedöms och hur det ska bedömas:

Och när det handlar om samspel med andra personer så behöver ju den här delen i bedömningsunderlagen utvecklas och säkras upp. Vad är det vi bedömer egentligen? Annars riskerar vi att elever i vissa läro- och bedömningssituationer håller igen och inte visar vad det är de egentligen kan, eller ännu värre, att de lär sig vad de inte kan. Vi kan väl lämna bollspelet så länge och så har vi en bedömningssituation kvar som vi ska hinna titta på idag och den handlar om musik och rörelse och det är också till viss del att anpassa i aktivitet och sammanhang. (f2, tid 19 minuter och 26 sekunder in i filmen)

Lars Åke (f1) uttrycker att ”Kunskapskraven i Idrott och hälsa ansluter relativt väl till de långsiktiga målen, man kan säga ett till ett förhållande”. Eleverna ska utveckla rörelseförmåga och anpassa sitt deltagande till de fysiska aktiviteterna. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att anpassa deltagandet och sina rörelser till de aktiviteter som undervisningen innehåller. Dessa kunskaper bör utvecklas då momenten återkommer. På så vis sker ett progressivt arbete. Förståelse kring begreppet hälsa uttrycks dessa som viktigt att utveckla kunskapsmässigt genom argumentation och reflektion. Kunskaperna kring hälsa bör förbättras genom grundskolan och äldre elever bör kunna föra djupare resonemang och argumentation kring detta begrepp.

Ämnet Idrott och hälsa får ju mycket vara bärare av skolans uppdrag när det gäller fysisk aktivitet och det här bidrar, som jag ser det, till just att kunskapsinnehållet i ämnet kommer på undantag. Och det här är någonting som också behöver utmanas i arbetet med den nya kursplanen, att se skolans uppdrag kring fysisk aktivitet som ett uppdrag som **alla** ... lärare på skolan få ta ansvar för. (Lars Åke Bäckman, 11 minuter in i filmen)

Eleverna får betyg redan i årskurs 6, men detta faktum innebär ingen större skillnad för lärarna. I tidigare kursplaner bedömdes eleverna efter måluppfyllelse redan i årskurs 5, så skillnaden blir nu att de också ska dokumenteras med ett betyg i årskurs 6. Det som är svårt med bedömning är utifrån elevens perspektiv att kunna skilja på om det som bedöms beror på det jag kan eller den jag är. Denna problematik behandlas i f1 och Lars Åke framhåller att: ”Det där kan ju va väldigt en sublim skillnad” (Lars Åke f1). Kring betygsättning sägs inte så mycket och inte heller ges konkreta anvisningar om vilka kunskaper eleven ska ha för att få ett A i betyg. Däremot förklarar Berättarrösten i f1 vilka krav som krävs för att få de olika betygen:

För att få betygen A, C eller E måste eleven uppfylla kunskapskraven för det aktuella betygsteget i sin helhet. För att få betygen B eller D ska eleven uppfylla kunskapskraven för det underliggande betygsteget och till övervägande del uppfylla kraven för betygsteget ovan. (Berättarröst, 12 minuter in i filmen)

Skolverket belyser här vikten av att samtliga kunskapskrav för de olika betygen uppfylls. Som elev måste betyget A uppnås i samtliga moment för att betyget A ska kunna sättas.

Semiotisk bildanalys

Denotation

F2 belyser endast rörelsebegreppet i det centrala innehållet och använder sig av värdeorden *till viss del*, *relativt väl* och *väl*, och dessa värdeord används också i kursplanen för Idrott och hälsa samt i *Bedömningsstöd i Idrott och hälsa för årskurs 7-9*. Michael, Anders, Marie och Lisa påtalar flera gånger vikten av att bedöma elevernas kvalitativa rörelseförmåga och utifrån ett helhetsperspektiv göra en bedömning som så småningom landar i ett betyg. Kent (f1) talar om vikten av att eleverna ska förstå innebörden av vad som ska bedömas, vad som är skillnaden på till exempel ett A och ett C. Båda filmerna belyser en progression i de olika moment som ska vara anpassade till elevgruppen. Främst i f2 används ett stelt språk.

I f2 filmas en sekvens då elever ska ta sig över ett högt hinder (se bedömningssekvens ett i f2). Eleverna kan också välja att ta en enklare väg via några lutade bänkar för att ta sig förbi ett lägre hinder. Det är främst tre elever som filmas och bedöms då de tar sig över det höga hindret. En tjej väljer den ”enkla” vägen, och denna elev varken bedöms eller kommenteras.

I f2 ser vi i de flesta filmsekvenser inget samarbete, utan de flesta övningar sker individuellt. Vid filmsekvenserna som visar dans och blyttboll så ser vi ett samarbete mellan eleverna. Vid filmningen av dessa sekvenser ges också möjligheter för eleverna att samtala kring momenten för att dessa ska kunna förbättras. Ingen av de medverkande lärarna i filmerna ger feedback eller instruktioner till eleverna.

Konnotation

Varför är det endast rörelseinnehållet som förmedlas i f2, är det så att detta innehåll anses som viktigare? Det är också intressant att Kent (f1) talar om att synliggöra för eleverna vad som krävs för de olika betygskriterierna och att de måste få veta detta för att kunna nå dem. Kent tar på så vis ett elevperspektiv. F2 speglar istället en lärarsyn och vad som kan bedömas utifrån värdeorden. Filmerna har på så vis olika fokus. Lars Åke (f1) har ytterligare en syn som är mer övergripande och mer teoretiskt förankrad. Detta kan bero på att alla medverkande har olika ingångar och bakgrunder, samt i olika grad kan påverka hur filmerna skildras, från mer lekfullt, till mer allvarligt.

Att f2 väljer att ha med en filmsekvens där elever ska kunna ta sig över ett hinder är intressant. Eftersom bilden förmedlar ett helt annat budskap än det lärarna vill förmedla blir kontrasterna stora. I filmen poängteras att undervisningen ska utgå från elevers kvalitativa förmåga och anpassas till deras kunskaper. Marie menar att det är viktigt att elevers olika fysiska utveckling inte ska påverka bedömningen.

På filmsekvensen ses en flicka välja den ”enkla” vägen och detta utförande kommenteras alltså inte alls. Vilket ger signaler om att den ”enkla” vägen inte är accepterad och om man väljer den räknas inte resultatet som bedömningsvärt.

Är tanken att ämnet Idrott och hälsa främst ska innehålla individuella moment och att de själva tillsammans med andra elever ska komma fram till bättre lösningar. Framförallt framstår idrottslärarna i f2 som passiva iakttagare i undervisningen. Detta ger tittaren en bild av en idrottslärare som snarare bedömer kunskap än som finns med som ett stöd för eleverna att införskaffa kunskap.

Kontext

Frågan är om alla elever kan ta sig över hindret som det är tänkt oavsett fysisk utveckling. Vi befäras att någon som är närmare två meter lång har lättare för det än någon annan person som är en och en halv meter lång. Vi får också känslan av att som elev måste man ta sig över det höga hindret för att accepteras. Att inte kommentera ett utförande är också en typ av ställningstagande om att detta utförande inte anses vara okej. Flickan kan uppfattas som avvikande från normen.

Att f2 väljer att endast belysa en av de tre delarna i det *centrala innehållet* speglar att Skolverket tycker att rörelse är viktigast. Samtidigt speglar främst f2 bedömningssituationer som utförs enskilt. Är tanken att bedömning främst bör ske vid tillfällen då eleverna kan iaktas enskilt och i så fall hur svarar detta mot de mål som syftar till samarbete?

Ibland får vi känslan av att det språk som främst används i f2 är påklistrat och inget språk som deltagarna vanligtvis brukar använda sig av. Följden blir att denna diskrepans gör att man som tittare får svårt att förstå vad som bedöms.

Varför har Skolverket valt just detta innehåll för filmerna?

I f1 menar man att innan en ny kursplan blir en naturlig utgångspunkt för undervisningen krävs en del arbete. Det finns kompletterande material till kursplanen i form av kommentarmaterial och diskussionsunderlag. Kommentarmaterialet ger bakgrund till, samt förklarar vissa begrepp. Diskussionsunderlaget ska ses som en praktisk handledning och hjälp till lärarna för att bättre kunna sätta sig in i och förstå hur kursplanen är upplagd. ”Syftet med diskussionsunderlaget är att sätta fokus på den nya läroplanens uppbyggnad och struktur, samt visa hur den kan användas för planering i undervisningen i ämnena” (Berättarröst, tid 15 minuter och 23 sekunder in i filmen).

Enligt Lars Åke (f1) är kursplanen ”ganska sparsmakat skriven. Den är kort och koncis” och därför behövs kommentarmaterial som komplement till kursplanen.

Eftersom Lars Åke satt med i den grupp som tog fram Lgr 11 så visste han redan innan den gavs ut att det skulle krävas stödmaterial. Dessa material har utkommit vid lite olika tidpunkter fram till idag och detta kan ha medfört att eleverna ute på skolorna redan blivit olika bedömda på grund av att lärarna inte haft den kompetens om kursplanen som krävs.

Både f1 och f2 förmedlar vikten av att lärare tillsammans diskuterar och hjälps åt att hitta rätt kunskapskrav för de olika bedömningssituationerna, samt vad undervisningen ska innehålla.

De hänvisar då både till diskussionsunderlaget, kommentarmaterialet samt bedömningsstödet som finns att hämta på Skolverkets hemsida.

Skolverket väljer genom filmerna att belysa vikten av att det sker diskussioner ute på skolorna kring innehåll och bedömning, för att en mer likvärdig bedömning ska göras på ämnet.

Genom att lägga ut fler stödmaterial på Skolverkets hemsida finns en förhoppning om att det ska bidra till en likvärdig bedömning i skolan.

Semiotisk bildanalys

Denotation

Skolverket vill skapa en gemensam grund för den nya kursplanen i Idrott och hälsa, samt bedömning av densamma. Filmerna är framtagna som ett stöd i ämnet och enligt Lars Åke (f1) är kursplanen begränsat skriven och han menar att det är bra att det kommit ett stödmaterial till kursplanen för att hjälpa lärarna att tolka den rätt. Deltagarna i f2 menar att det krävs en diskussion för en mer likvärdig bedömning i skolan och den bedömning som sker görs på olika rörelsemoment. I f1 kommenteras att det kan ta ett tag innan en ny läroplan är ett naturligt inslag i den undervisning som bedrivs ute på skolorna. Att det endast är rörelsemomentet som bedöms i f2, kan ha att göra med att detta är svårt att bedöma, det är också ett av de centrala innehållen som ska bedömas i kursplanen.

Konnotation

Skolverket behöver komplettera kursplanen för att tydliggöra dess innehåll. I och med ett nytt betygssystem krävs också vissa förtydliganden. Underförstått menar Lars Åke (f1) att detta redan framgick då kursplanerna togs fram. Det kan vara så att Skolverket inte ville skriva ett mer omfattande innehåll i Lgr 11, då detta skulle bli en alltför drastisk kontrast till den tidigare kursplanen i Lpo 94. Lärarna var vana vid en friare tolkning av kursplanen och när Lgr 11 kom ville man inte göra för stora förändringar, ett steg i taget. Det är också fler betygs-kriterier som ska bedömas i Lgr 11, vilket gör betygsbedömningen snävare, vilket kan leda till att den upplevs svårare och inte lika godtycklig som innan. Att det endast är rörelsemomentet som bedöms kan ha att göra med att detta anses vara svårbedömt, valet kan också bero på att det är ett moment som alla känner igen. Det kan också vara en blandning av båda.

Kontext

Att gå från en kursplan, innehållande förhållandevis lite text, till en som är mer omfattande och mer konkretiserande, kan vara svårt och det finns inte längre samma tolkningsutrymme. Det kan vara så att Skolverket vill ”snäva in” detta utrymme och därför väljer att ha med rörelseinnehållet i f2 eftersom detta är starkt förknippat med ämnet historiskt sett. Lpo 94 gick att tolka frimodigt, nu vill Skolverket tydliggöra att bedömning måste ske på en likvärdig grund på samtliga skolor i landet. Hur är det då med rörelsemomentet? Oavsett om det anses vara svårt att bedöma eller beroende på att det är starkt förknippat med ämnet så förmedlar Skolverket en bild av att rörelse är väldigt viktigt för undervisningen. Då Lgr 11 innehåller nya betygs-kriterier som är fler än de som använts till Lpo 94, behövs ett förtydligande. Att införa flera betygs-kriterier innebär fler steg att bedöma. Tidigare kunde lärarna ge fler höga betyg än vad som är tänkt att ges i den nya kursplanen och detta beroende på att det nu finns fler betygssteg.

Vilken bild av kroppen förmedlas i filmerna?

Semiotisk bildanalys

Denotation

De kroppar som förmedlas i filmerna, främst i f2, är atletiska. Endast vid ett tillfälle används en kropp som kan sägas vara mer korpulent. Denna kropp speglar värdeordet *till viss del*. Då värdeordet *väl* diskuteras i momentet dans i f2, ser vi två muskulösa tjejer med rak hållning. De kroppar som medverkar i filmerna har dessutom skandinaviskt påbrå. Eleverna speglar rörelseglädje och medgörlighet i båda filmerna.

Konnotation

De flickor som utför dansmomentet för värdeordet *väl* utstrålar en danshållning. Vi får intrycket att dessa flickor har utövat eller utövar dans på fritiden. Krävs det att eleverna utövar exempelvis dans på fritiden för att högsta betyg ska ges? F2 förmedlar denna bild och då det är Skolverket som tagit fram filmen så kan vi anta att Skolverket vill förmedla denna syn på ämnet.

Ämnet Idrott och hälsa förknippas med atletiska kroppar. Är man lite större bygd har man svårare att få höga betyg i ämnet (f2). Skolverket förmedlar en kropp som har skandinaviskt ursprung och då kan man sätta frågetecken gällande en skola för alla? Ingenstans i filmerna skildras negativa elever som är kritiska till ämnet och undervisningen. De elever som medverkar verkar tycka om ämnet och det kan bero på att det är deras favoritämne.

Kontext

Ämnet Idrott och hälsa förmedlar och förknippas med atletiska, skandinaviska och vältränade kroppar. Detta överensstämmer väl med den bild som media ger av en idealkropp. Att vara kraftigt bygd förknippas inte med att klara av idrottsliga moment väl, utan snarare till viss del. Det kan hända att Skolverket inte vill förknippa ämnet Idrott och hälsa med de fördomar som kan förknippas med en stor kropp och därför väljer de näst intill uteslutande att använda sig av atletiska kroppar. Skolverket förmedlar också att det fordras att eleven har en aktiv fritid för att nå högsta betyg.

Kvantitativ innehållsanalys

Vi har utifrån ordräkningsfunktionen i Word sammanställt en tabell i hur flitigt förekommande, för oss relevanta termer, är i de olika texterna. De material som vi använder oss av är: Lgr 11, Lpo 94, filmerna (vars innehåll först transkriberats), kommentarmaterial och bedömningsmaterial.

Tabell 1: Ordräkning i berörda material.

	Lgr 11 3230 ord	Lpo 94 1229 ord	Film 1 2322 ord	Film 2 3142 ord	Komentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa 9320 ord	Bedömningsstöd till Idrott och hälsa 7863 ord
Idrott	29	19	18	8	60	28

Fysisk aktivitet	32	3	2	-	8	2
Lek	30	8	2	10	31	9
Hälsa	28	20	26	5	67	24
Utemiljö	10	-	-	-	16	-
Dans	19	3	3	4	20	4
Takt	14	-	-	7	2	3
Regler	14	-	-	-	5	-
Planera	15	1	5	3	6	5
Utevistelser	8	-	1	-	13	4
Rörelse	60	18	10	88	71	34

Samanställning av tabell

Att ta i beaktande när man tittar på tabellen är att de olika materialen innehåller olika antal ord, vilket naturligtvis har betydelse för hur tabellen skall tolkas. Exempelvis har Lpo 94 endast 1229 ord, vilket kan jämföras med Lgr 11 som har 3230 ord. Trots detta finns vissa intressanta ordval och skillnader som bör belysas. I Lgr 11 används ord som takt och regler, något som överhuvudtaget inte nämns i Lpo 94. Inte heller i f1 finns takt med. Ord som utmärker sig i Lgr 11, men som relativt sparsamt används i Lpo 94 är fysisk aktivitet, dans och planera. Samtliga material kopplar ämnet Idrott och hälsa till ordet idrott och lek. Även rörelse är ett ord som förekommer i alla material. Utemiljö återfinns endast i Lgr 11 och kommentarmaterialet. Vad gäller utevistelse nämns inte detta ord i Lpo 94 och f2 överhuvudtaget.

Sammanfattningsvis kan sägas att ämnet sammankopplas med orden idrott, hälsa, lek och rörelse. Den mest markanta skillnaden är att fysisk aktivitet har blivit en större del i undervisningen då man jämför den nya kursplanen Lgr 11 med den föregående kursplanen Lpo 94. Även ordet utevistelser har fått större utrymme i Lgr 11. Jämför man Lpo 94 med Lgr 11 kan man urskilja en skillnad mot ökad struktur, vilket grundas på ökningen av ord som planering och regler. Här syns en tydlig positionsförändring i ämnet, från hälsa och idrott i Lpo 94 till fysisk aktivitet och utevistelse i Lgr 11.

Diskussion

Metoddiskussion

I vår studie har vi med hjälp av diskursanalys tittat närmare på Skolverkets stödmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa i Lgr 11. Att Skolverket påverkar och har en maktposition i vårt samhälle råder det inga tvivel om. Skolverket besitter, genom lagar och regler, det som Foucault kallar för suveränitetsmakt. Foucault menar också att kunskap är starkt förknippat med makt och Skolverket har detta mandat och detta kan spåras både till den osynliga och den synliga verksamheten, både implicit och explicit. Diskursanalys är en metod som oftast används för att belysa fenomen i samhället och den används för att belysa hur verkligheten kan skildras och det är inte en metod för att finna sanningar. Börjesson och Palmblad (2007) menar att diskursanalys som metod inte syftar till att spegla den sanna verkligheten utan snarare att belysa hur verkligheten kan förstås. I vår studie gör vi heller inget anspråk på sanningen, utan vi vill belysa hur verkligheten kan tolkas. Därför finner vi att denna metod är lämplig för vår studie. Vårt syfte med studien är således att spegla hur verkligheten kan uppfattas. Utifrån en konstruktionistisk grundsyn konstruerar vi vår verklighet utifrån de

tidigare erfarenheter vi gjort och utifrån det som påverkar oss, det är också detta vi vill belysa i vår studie. Vi tycker också att denna grundsyn passar väl till vårt metodval. Enligt en konstruktionistisk grundsyn kan forskaren aldrig ses som neutral eller oberoende (Börjesson & Palmblad 2007). Vi är väl medvetna om att den verklighet vi förmedlar kan vara påverkad av de erfarenheter vi har med oss. Då vi kommer att vara en del av den diskurs som tolkas känns studien ändå viktig som en spegling av hur verkligheten kan upplevas.

Vi är vidare medvetna om att semiotisk bildanalys främst används vid bildtolkning, men vi har ändå valt denna metod för vår analys. Även Barthes (i Börjesson & Palmblad, 2007) menar att semiotisk bildanalys med fördel kan användas till både bild och text, och genom att belysa sambandet och påverkan mellan dessa får man ett sammanhang. Med hjälp av de metodiska verktygen inom semiotisk bildanalys har vi försökt att belysa såväl del som helhet. Vi har analyserat materialet utifrån olika infallsvinklar.

Sammanfattningsvis kan sägas att genom utförandet av transkriberingen av det som sägs i filmerna har filmerna angripits explicit och genom den semiotiska bildanalysen har materialet arbetats med mer implicit för att ta reda på vad som sker bakom det som synes ske. Då vi försökt belysa materialet ur fler synvinklar är vår förhoppning att trovärdigheten i studien ska öka. För att stärka trovärdigheten ytterligare använde vi oss också av kvantitativ innehållsanalys.

Resultatdiskussion

Man kan fundera på varför Skolverket har valt filmerna som stödmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa i Lgr 11? Filmernas innehåll förmedlas främst på ett byråkratiskt sätt, vilket får till följd att det känns formellt och stelt. I sin tur påverkar detta hur vi som tittare upplever filmerna och hur intressanta och relevanta vi tycker att de är. I f1 upplevs inte de medverkande använda sig av något manus, utan pratar mera fritt. I f2 kan tittaren tydligt se ett manus som ligger på bordet framför de medverkande i filmen. Till viss del märks också skillnad i vokabulären som används i filmerna. I f1 speglas budskapet mer spontant av främst Kent, medan f2, där man utger sig för att diskutera, istället läser innantill. Då både språk och hur språket förmedlas i f2 känns stelt tappar man som tittare snabbt intresset. Att filmerna behandlar Idrott och hälsa utifrån delvis skilda synvinklar, f1 mer övergripande och f2 inriktat på bedömning av rörelseinnehållet, kan vara en orsak till hur budskapet förmedlas. F1 speglar mer glädje, medan f2 upplevs mer allvarsamt. Visserligen kan bedömning ses som mer allvarligt än att förmedla kursplanens upplägg och innehåll mer generellt, men att förmedla bedömning på ett stelt sätt motverkar snarare förståelsen och syftet. Då vi som tittare tenderar att tappa fokus, kan vi fråga oss om detta är rätt väg att gå. Bortser man från detta faktum kompletterar ändå filmerna varandra och ger en helhetsyn på ämnet.

Vår uppfattning är att f1 vill förmedla ett mer samtalsliknande perspektiv på filmen. Detta rimmar dock dåligt då de medverkande inte ens befinner sig på samma plats geografiskt. Det vi ser blir en dialog utförd av två personer som tar olika utgångspunkter. Skolverket står som regissör till båda filmerna och aktörerna använder sig av skrivna manus. På så sätt förmedlar de det budskap som Skolverket vill få fram, vilket medför att det är Skolverket som befinner sig i en tydlig maktposition. Genom att klippa och redigera filmerna har Skolverket möjlighet att påverka hur filmerna belyser ämnet. Aktörerna rättar sig efter Skolverket som anses vara normen och de vill på intet sätt avvika, de ges antagligen inte heller möjlighet till detta. Vi kan se att den maktposition som Skolverket har speglas på både dolda och synliga arenor.

Filmerna förmedlar vikten av att det förs en diskussion kring kursplanen, dess innehåll och synen på bedömning. Filmerna belyser hur viktigt diskussion är för att stärka en likvärdig skola. De stödmaterial som finns att tillgå som ett komplement till kursplanen för Idrott och hälsa är enligt Lars Åke (f1) framtagna för att lärare ska kunna fördjupa sig och öka förståelsen kring Lgr 11. Detta förmedlar en bild av kursplanen som ofullständig, vilket kan sättas i relation till Lpo 94, vars omfattning var mindre än hälften av Lgr 11:s. Kent (f1) menar att det ändå finns en viss professionell frihet kvar och vi får uppfattningen av att detta upplevs som positivt. Lars Åke däremot menar att kursplanen behöver vara mer uppstyrd. Till viss del infinner sig här en konflikt. Lars Åke, som representerar Skolverket, vill ha mer styrning, medan Kent som är lärare, uppskattar den professionella friheten i sin undervisning. Historiskt sett har styrningen i läroplanerna gått från att ha varit detaljstyrda till en ökad frihet för lärarna. Är pendeln på väg tillbaka och i så fall är lärarna med på taget?

Utifrån den kvantitativa innehållsanalysen kan sägas att ämnet Idrott och hälsa sammankopplas med termerna hälsa, idrott, lek och rörelse. Vid jämförelsen mellan Lpo 94 och Lgr 11 framgår att fysisk aktivitet, utevistelse, dans, planering och regler har blivit viktiga termer. Dessa ord avspeglar en åtstramning av ämnet. En viss koppling till de återkommande orden kan göras till Per Henrik Ling och hans arbete. I linggymnastiken var fysisk aktivitet och anatomi viktiga och rörelserna skulle utföras efter strikta regler och anvisningar. Även om Lgr 11 inte alls på samma sätt talar om regler, så är känslan att en åtstramning i ämnet har tillförts då Lgr 11 tagits i bruk. Vissa krav har också blivit hårdare och utevistelse har fått en större inverkan på undervisningen. Per Henrik Ling var också förespråkare för den estetiska synen på fysisk aktivitet, något som också fått större plats i den nya kursplanen. Vi ser tendenser, även om det är alltför hårddraget att jämföra Lgr 11 med linggymnastik, till att fokus för ämnet Idrott och hälsa på ett tydligare sätt värderar utevistelse, dans, planering och regler, vilket också var grundstenar i linggymnastiken. Att Skolverket väljer att förmedla endast röresemomentet i det centrala innehållet som underlag för bedömning, pekar på att rörelse anses vara viktigt, något som Per Henrik Ling förmodligen också hållit med om. Då Lpo 94 uppfattas som mer ”fri” har det i och med införandet av Lgr 11 skett en ”skärpning” i ämnet. Detta märks också då det inte längre finns mål att sträva mot eller mål att uppnå, utan istället kunskapskrav för vad eleverna ska ha uppnått i årskurs 6 och 9. De filmsekvenser som återspeglar fysisk aktivitet på filmerna går inte att koppla till föreningsidrotter. Däremot filmas som mest tio aktiva personer och det är främst atletiska kroppar som visas. Vi får känslan av att Skolverket tänkt till då de valt bort klassiska föreningsidrotter. Frågan är däremot hur de tänkt då de valt antal deltagare och hur deras kroppar och engagemang återges. Vi funderar också kring varför de som inte deltar endast filmas hastigt, vi får upplevelsen av att de egentligen skulle redigeras bort. Här ser vi en tydlig koppling till just föreningsidrott. Vår upplevelse är att bortgallring till viss del förekommer i föreningsidrott och att det främst är atletiska och engagerade personer som får vara med. Riksidrottsförbundet försöker ändra på detta och försöker via ”Idrotten vill” närma sig den syn som skolan ska ha på idrottsundervisning. Detta är ett synsätt som vi tycker kolliderar med det budskap som Skolverket i dessa filmer förmedlar.

Bilden av bedömning

Främst f2 diskuterar bedömning, men till viss del även f1. I f1 redogörs för betygskraven generellt, medan f2 försöker utröna vad som innefattas i de olika värdeorden som återfinns i kunskapskraven. Vår upplevelse är att bedömning framställs som något stelt och till viss del jobbigt. Som tittare upplever vi filmen onödigt krånglig med ett allt för akademiskt språk. Vi

anser att detta motverkar förståelsen kring bedömning snarare än att förtydliga den, vilket måste ha varit huvudsyftet med filmen. Då vi som tittare dessutom har benägenhet att tappa fokus, frågar vi oss om detta är rätt infallsvinkel på problematiken. Lundahl (2011) menar att lärande sker i en långsiktig process och att det är viktigt att känna lust för sitt lärande. Även filmerna belyser att kunskapsutveckling bör ses i ett långsiktigt perspektiv. Ingenstans tas emellertid vikten av att känna lust för lärande upp. Lundberg med flera (2010) menar att för att främja lärande bör bedömning ske vid ett fåtal tillfällen och inte genom att jämföra eleverna med varandra. F2 diskuterar bedömning utifrån att jämföra elever med varandra. Till filmens försvar bör sägas att detta görs för att förtydliga för oss tittare vad som kan anses vara lämplig bedömning för de värdeord som diskuteras. Stödmaterialiet *Bedömningsstöd till Idrott och hälsa för årskurs 7-9* tar upp att filmen och stödmaterialiet främst belyser summativ bedömning, men att materialen också kan användas för formativ bedömning. I övrigt ser vi endast summativ bedömning, vilket talar emot de nyare forskningsrönen som finns inom området.

Lundahl (2011) beskriver vikten av att elever ska lära sig att värdera sin egen insats. Om man som lärare använder sig av ett allt för akademiskt och formellt språk kan det bli svårt för eleverna att förstå vad som förväntas av dem och det blir då omöjligt för dem att värdera sin egen insats. Vår upplevelse är att Michael, Anders, Marie och Lisa i f2 använder sig av ett långt mer formellt och byråkratiskt språk än vad de skulle ha gjort i vanliga fall. Vi får känslan av att de kliver in i en roll som tilldelats dem. Språket är inte deras eget och de befinner sig utanför den språkliga diskurs de är vana vid. Enligt Carlgren (1992) skapas kunskap via förståelse, fakta, färdighet och förtrogenhet. Vi får upplevelsen av att Michael, Anders, Marie och Lisa har förståelse, färdighet och fakta, men att de inte känner sig riktigt förtrogna med det de gör.

Då filmerna endast belyser summativ bedömning motverkar det synen på bedömning som något ständigt pågående (formativt). Budskapet som förmedlas i f2 är inte något som deltagarna gjort till sitt eget utan det förmedlas stelt, vilket leder till att vi får känslan av att bedömning ligger som något utöver, och inte som en del av, den pågående verksamheten. Visserligen talar deltagarna om bedömning som något ständigt pågående, men detta är inget som förmedlas i filmsekvenserna.

Filmerna talar om vikten av att göra kvalitativa bedömningar och inte se till kvantiteten, de medverkande betonar vikten av att bedömning ska ses som en helhet. Då vi upplevt att en del lärare fortfarande delvis använder de mätinstrument som ansågs relevanta i Lgr 62-80, menar vi att det är viktigt och bra att Skolverket belyser detta i filmerna. Vi håller med om budskapet i filmerna om att elevers fysiska utveckling inte ska påverka bedömningen. Däremot ifrågasätter vi trovärdigheten i detta uttalande då vi tycker att vissa moment som skildras i f2 motsäger detta. Är det verkligen rimligt att alla elever ska kunna ta sig över samma hinder och i så fall kan detta kallas likvärdig bedömning?

Då betygssorgen diskuteras tar Kent (f1) ett elevperspektiv och menar att det är oerhört viktigt att eleverna ska förstå vad som krävs för de olika kunskapskraven. Han menar att vi som lärare måste förmedla detta på ett tydligt sätt. Vi upplever inte att filmerna i så stor utsträckning som vi önskat, ger oss något verktyg för vad värdeorden i kunskapskraven egentligen innebär. Däremot förmedlar filmerna på ett tydligt sätt vikten av att tillsammans diskutera problematiken kring bedömning och vad som ska ingå i undervisningen. Vi upplever att Skolverket vill förtydliga betydelsen av en likvärdig bedömning och utbildning. Hur ser då betygsskalan ut i Lgr 11? Likt tidigare betygssystem som funnits innan grundskolans införande

har Lgr 11 återgått till ett sexgradigt bokstavsbedömning. Här ser vi också en distinkt skillnad och ett avståndstagande till det tidigare betygssystemet med *Godkänt*, *Väl Godkänt* och *Mycket Väl Godkänt*. Snarare liknar Lgr 11 de tidigare sifferbetygen som funnits i Lgr 62- 80. Skillnaden är att betygen nu inte är relativa utan kunskapsrelaterande.

Vi ser en pendel på väg tillbaka på många plan och det gäller även synen på en likvärdig bedömning. Lundgren med flera (2010) menar att ökningen av de nationella proven och kraven på en ökad dokumentation kan ses som ett försök till att eftersträva en mer likvärdig bedömning och undervisning i skolan. Detta ser vi som ett tecken på att skolan är på väg mot en mer centralstyrd verksamhet. Vill och känner Skolverket behov av att stärka sin maktposition?

Annerstedt med flera (2001) menar att en idrottslärares roll är att urskilja om en rörelse är klumpig, okoordinerad, tafatt och stel eller om den är naturlig, dynamisk och koordinerad. Detta är också något som främst f2 diskuterar och det är tydligt att det bland annat är dessa rörelsemönster som bör bedömas. Annerstedt med flera (2001) menar att den professionella idrottsläraren besitter denna förmåga. Vi håller med om att detta är kompetenser som ingår i professionen, men det är skillnad på att ha en klass på 30 elever och en mindre grupp på tio då bedömning ska utföras. Vi är också tveksamma till att en klass består av så många atletiska elever som ”brinner” för ämnet. Således är vår bedömning att filmen speglar en orealistisk verklighet, men att Skolverket ändå vill förmedla detta som norm för den diskurs vi befinner oss i.

Synen på kropp

Vi antar att Skolverkets tanke är att visa upp en ordinär svensk skola. Vi är tveksamma till att de har tänkt på vad de egentligen förmedlar. Det kan också vara ett val Skolverket gjort då de inte vill förknippa Idrott och hälsa med de fördomar som kan finnas kring mindre atletiska kroppar. Vi har dock svårt att se att Skolverket har reflekterat över hur skolan speglas med fokus på en mångkulturell syn. Dessa filmer speglar inte, enligt oss, samhället. Ska vi tolka det vi ser på filmerna som normen för den svenska skolan? Vilka ska då anses avvika? Den syn som Skolverket förmedlar skildrar kanske snarare den skola som fanns för många år sedan.

I framför allt f2 är könsfördelningen snedfördelad. Flickor bedöms i främst estetiska idrottsliga moment till exempel dans, medan pojkar speglar de mer atletiska övningarna i den rörelsebana som används i f2. Här kan vi återigen se en viss koppling till de äldre kursplanerna Lgr 62 och Lgr 69, där man tydligt gjorde skillnad på kön. Vi ser också kopplingar till hur idrott utformats historiskt i Sverige. Huruvida detta är ett medvetet val från Skolverkets sida eller ett slumpmässigt väljer vi att inte spekulera i. Att det främst i f2 är pojkar som deltar kan ha att göra med att flickorna inte vill delta på film. Det kan vara ett eget val de gör, men då blir frågan varför? Kan det vara på grund av den syn på kropp som Palmblad och Eriksson (1995) beskriver finns i samhället som tjejerna inte vill vara med? Eller beror det på något annat? Kan det också vara därför som endast en knubbig kropp ses medverka i filmerna? Vi kan tänka oss att den syn på kropp som samhället förmedlar kan ha påverkat vilka som deltar i filmerna. Något Foucault också menar påverkar maktrelationer (Nilsson, 2008). Om så är fallet återspeglar detta vilken makt som samhället faktiskt utövar på den enskilda individen. En maktutövning som sker både implicit och explicit.

Makt

Vår upplevelse är att det endast är Kent som använder sig av ett språk som han känner sig bekväm med. Vi får känslan av att han försöker att behålla sin roll som lärare. Övriga deltagare förmedlas mer som Skolverkets sändebud, de använder sig av den maktposition som Skolverket har i samhället. Detta märks i framför allt språket. Att använda sig av det språk som de gör kan vara ett taktiskt drag från Skolverkets sida, för att ta ett steg i riktning mot en mer professionell syn på läraryrket.

Även om Kent inte använder sig av det verbala språket som maktmarkör, upplever vi att han via kroppsspråket förmedlar en maktposition gentemot sina elever. Enligt Hermann (2004) beskriver Foucault skolan som ett av de pedagogiska rum där makt utövas. Detta tycker vi märks tydligt i detta avseende. Vi kan också tänka oss att de elever som deltar i framför allt f2 har en högre maktposition, under i alla fall idrottslektionerna, än de elever som inte deltar. De behärskar till stor del de kunskaper som är viktiga för ämnet.

Michael och Anders i f2 är under vissa filmsekvenser aktiva som lärare. Troligtvis påverkar detta deras syn på de elever som bedöms. De borde ha en större förförståelse för elevernas kunskaper. Detta tycker vi också att Anders underförstått förmedlar då han använder sig av ordet slarvigt för att beskriva en elevs utförande. Denna förförståelse ger Michael och Anders större kunskaper kring eleverna och enligt Foucault är det just kunskap som skapar maktrelationer (Larsson & Fagrell, 2010). Vår upplevelse är att det främst är Michael som styr "diskussionen" i f2, men att det är Maries ord som väger tyngst bland övriga deltagare. Här återspeglas återigen hur den som besitter mer kunskap får en maktposition. Michael har kunskap om de elever som bedöms, men Maries makt kan ses beroende av den kunskap som hon anses besitta. Historiskt sett har lärare vid högre lärosäten ansetts inneha större kunskaper än lärare arbetandes bland yngre elever. Detta kan ställas i relation till den kunskapssyn som funnits i ett historiskt perspektiv, kanske lever synen på kunskap till viss del kvar som något absolut?

Slutord

Som tidigare nämnts ska alla rymmas under "skolans tak" och utifrån samma kunskapskrav ska skolan genomföra bedömning och bedriva undervisning. Det är skolans uppgift att bedriva en likvärdig utbildning oavsett var någonstans skolan befinner sig geografiskt. Det är också skolans uppdrag att anpassa undervisningen efter elevens behov.

Vad fann vi när vi lade Skolverkets stödmaterial under lupp? Framför allt var det intressant att titta på hur Skolverket förmedlar bilden av kropp. Ska vi rätta oss efter Skolverkets syn på hur en normal elev i Idrott och hälsa ser ut i en svensk skola så återfinns en aktiv och atletisk pojke, med skandinaviskt ursprung som inte ifrågasätter eller gör väsen av sig, som med "hull och hår" tar till sig lärarens ord som sanningar. Individerna som inrättat sig och anpassat sig till de normer som är rådande inom denna diskurs.

Skolverket förmedlar en kursplan som eftersträvar att forma hälsomedvetna samhällsmedborgare som redan under skolåren ska lära sig att göra aktiva val för att i ett långtidsperspektiv främja hälsan. Här ser vi tydligt hur makt tar plats på en osynlig arena. Allt är inte som det synes vara, utan makten går även att spåra i det dolda.

Från det att grundskolan infördes har vi gått från detaljstyrd centralstyrning till en decentraliserad skola med större frihet för lärarna att utforma innehållet i undervisningen. Nu

ser vi tydliga indikationer på att pendeln åter svänger, i och med införandet av Lgr 11 har kursplanen återigen blivit mer detaljrik om än långt ifrån de kursplaner som fanns i grundskolans gryning. Betygssystemet har återigen återgått till ett betygssystem med fler betygssteg, och inslag i undervisningen riktas mot utevistelse, regler, planering och fysisk aktivitet, vilket markerar att synen på Idrott och hälsa har blivit striktare. Vår upplevelse är att denna åtstramning tas emot positivt av lärarna, men att det krävs mycket jobb för att Lgr 11 ska ses som en naturlig del av skolans vardag. Kanske är det därför som Skolverket väljer att ta fram relativt mycket stödmaterial, trots att Lgr 11 redan från början är omfångsrik i förhållande till den tidigare läroplanen. Allt för att nå en mer likvärdig utbildning i en skola för alla?

Skolan bygger på en suverän maktposition i samhället uppbyggd på lagar och regler som ger dem som arbetar i skolan makt över eleverna. Men detta är inte den enda mak vi kan se, utan även makt som förvärvats via kunskap och som förmedlas via språket, så väl kropps- som talat språk, slutligen kan vi se att makt påverkar vem som deltar i filmerna och vilka som inte gör det, vilka som förmedlas som normen och vilka som förmedlas som avvikande.

"Jag räknar... , men vi måste vara i takt med musiken". Är det inte precis vad detta handlar om? Skolverket håller i taktpinnen och hjälper oss att räkna, men som lärare är vårt uppdrag att vara införstådda med vad den nya kursplanen innebär för vår undervisning och bedömning, vi måste vara i takt med musiken, det är vårt professionella uppdrag. Taktkänslan är avgörande för skolsystemets trovärdighet och position som en styrande enhet i det svenska samhället.

Referenser

- Ahrne, G., & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Annerstedt, C. (1989). *Skolgymnastikens utveckling i Sverige*. Göteborg: Vasastadens bokbinderi.
- Annerstedt, C., Peitersen, B., & Rönholt, H. (2001). *Idrottsundervisning. Ämnet Idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare Förlag.
- Bauman, Z., & May, T. (2001). *"Att tänka sociologiskt"*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.
- Bergstöm, G., & Boréus, K. (2000). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Börjesson, M. (2003). *Diskurser och konstruktioner. En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Börjesson, M., & Palmblad, E. (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Stockholm: Liber.
- Carlgren, I. (1992). *"Kunskap och lärande"* i: Skolverket. (1992). *Bildning och kunskap. Särtryck ur skola för bildning*. Stockholm: Liber.
- Davidsson, L., Sjögren, B., & Werner, L. (2004). *Betyg Grundskola, gymnasieskola, komvux*. Stockholm: Nordstedts juridik.
- Dopingjouren. Hämtad 2012-11-20
<http://www.dopingjouren.se/sv/om-dopning/dopningsfakta/historik/>
- Egidius, H. (1992). *Betygsättning och utvärdering i skola och utbildning*. Malmö: Gleerups
- Ekberg, J-E. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering. En studie av ämnet Idrott och hälsa i skolår 9*. Malmö: Malmö Högskola.
- Eriksson, Y., Göthlund, A. (2004). *Möten med bilder*. Malmö: Studentlitteratur.
- Essaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). Fjärde upplagan. *Metodpraktikan Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik.
- Fejan Ljunghill, L. (1995). *En skola för alla. Vad blev det av visionerna*. Köping: informationsförlaget, Lärarförlaget och författaren.
- Gabrielsson, M. (2012). *Vem i hela världen kan man lita på? En kritisk diskursanalys av Lgr 11 och Skollag 2010:800*. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Grahn, K. (2008). *Flickor och pojkar i idrottens läromedel Konstruktioner av genus i ungdomsträna utbildningen*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Gytz Olesen, S., & Möller Pedersen, P. (red.). (2004). *Pedagogik i ett sociologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Hansson, H., Karlsson, S-G., & Nordström, G. (2006). *Seendets språk exempel från konst, reklam, nyhetsförmedling och semiotisk teori*. Lund: Studentlitteratur.

Hermann, S., (2004) "Michel Foucault" i: Gytz Olesen, S., & Möller Pedersen, P. (red.). (2004). *Pedagogik i ett sociologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Jonsson, F. & Serholt, J. (2012). *I alla väder. En tidskrifts bild av friluftsliv*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Kungliga Skolöverstyrelsen. 1962. *Läroplan för grundskolan Lgr 62*. Andra upplagan. Stockholm: SÖ förlaget.

Kungliga Skolöverstyrelsen. 1969. *Läroplan för grundskolan Lgr 69*. Stockholm: Liber.

Larsson, H., & Fagrell, B. (2010). *Föreställningar om kroppen kropp och kroppslighet i pedagogisk praktik och teori*. Stockholm: Liber.

Londos, M. (2010). *Spelet på fält. Relationer mellan ämnet Idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid*. Malmö: Holmbergs.

Lundgren, U., Säljö, R., & Liberg, C. (red.). (2010). *Lärande Skola Bildning Grundbok för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur.

Nilsson, R. (2008). *Foucault - en introduktion*. Malmö: Égalité.

Paechter, Carrie F. (1998). *Educating the Other. Gender, Power and Schooling*. London: Falmer Press.

Palmblad, E., & Eriksson, B-E. (1995). *Kropp och politik. Hälsoupplysning som samhällspegel*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2006). *Lärandets grogrund*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Riksidrottsförbundet. Hämtad 2012- 11-20

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_20039/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

<http://www.rf.se/Idrottens-organisation/Idrottenvill/>

Sandahl, B. (2005). *Ett ämne för alla?* Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Skolverket. *Den nya kursplanen i Idrott och hälsa i grundskolan*. hämtad 2012-11-06

[http://www.skolverket.se/forskola-och-](http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/grundskoleutbildning/stodmaterial/film/amnesfilmer/amnesfilmer-1.128152)

[skola/grundskoleutbildning/stodmaterial/film/amnesfilmer/amnesfilmer-1.128152](http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/grundskoleutbildning/stodmaterial/film/amnesfilmer/amnesfilmer-1.128152)

Skolverket. *Diskussionsunderlag*, hämtad 2012-11-06

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publicerat/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2536

Skolverket. *Bedömningsstöd i Idrott och hälsa*. hämtad 2012-11-06
mms://stream.skolverket.se/film/prov_bedomning/idrott_halsa.wmv

Skolverket. *Bedömningsstöd till Idrott och hälsa för årskurs 7-9*, hämtad 2012-11-06
http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.178294!/Menu/article/attachment/Bedomningsstod_IDH_7-9.pdf

Skolverket. Hämtat 2012-12-07
<http://www.skolverket.se/statistik-och-analys/statistik/snabbfakta-1.120821>

Skolverket. *Komentarmaterial till kursplanen i Idrott och hälsa*. (2011). Stockholm: Fritzes.

Skolöverstyrelsen. (1980). *Läroplan för grundskolan Lgr 80*. Stockholm: Allmänna förlaget.

SOU 1969:29. *Idrott åt alla: betänkande* (Stockholm 1969).

Swartling Widerström, K. (2005). *Att ha eller vara kropp? En textanalytisk studie av skolämnet i Idrott och hälsa*. Örebro: Universitetsbiblioteket.

Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber.

Tolvhed, H. (2008). *Nationens på spel: kropp, kön och svenskhet i populärpressens representationer av olympiska spel 1948- 1972*. Umeå: Text & kultur.

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna Lpo 94 och Lpf 94*. Stockholm: Fritzes.

Utbildningsdepartementet (1994). *Kursplaner för grundskolan Lpo 94*. Stockholm: Fritzes.

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Wreder, M.,(2007). "Ovanliga analyser av vanliga material" i: Börjesson, M., & Palmblad, E. (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.

Öhman, M.,(2007). "Styrning i "jumpasalen"" i: Börjesson, M., & Palmblad, E. (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.

